

Litera Nordului

Revistă de literatură a
Editurii George Coșbuc
Apare sub Egida Uniunii Scriitorilor
din România
An VI – Nr. 11-12 / 2023
ISSN: 1583-9591

DIRECTOR FONDATOR:**DUMITRU MUNTEANU****DIRECTOR ONORIFIC:****NAZARICA MUNTEANU****COLEGIUL REDACȚIONAL:****REDACTOR ȘEF:****LAURA C. MUNTEANU**

Prof. Univ. Dr.
Constantin Cubleşan
Prof. Univ. Dr.
Ioan Buzași
Ioan Radu Văcărescu
Prof. Univ. Dr. Dorel Cosma
Ion Istrate
Victor Știr
Menuț Maximinian
Vasile Muste
Dora Alina Romanescu
Prof. Nicolae Feier
Radu Botiș
Cătălin Răcilă
Elena Cristina Stoica
Paulin Octavian Boldiș
Doina Guriță
CONTACT REDACȚIE:
Email:
lauracmunteanu100@gmail.com
Tel. :
0743 490 309

CUPRINS:

Ioan Radu Văcărescu / 3
Lucia Țurcanu / 4
Menuț Maximinian / 8
Laura C. Munteanu / 11
Icu Crăciun / 13
Adrian G. Secară / 19
David Dorian / 21
Victor Știr / 24
Diana Dobrița Bîlea / 27
Dora Alina Romanescu / 30
Livia Ciupercă / 31
Ion Radu Zăgreanu / 33
Ana Ardeleanu / 34
Ana Ardeleanu / 36
Petronela Apopei / 38
Din corespondența lui Eminescu / 39
Melania Cuc / 41
Poezie
Vasile Muste / 44
Radu Ivan / 45
Menuț Maximinian / 46
Olimpiu Nușfelean / 47
Ion Radu Zăgreanu / 48
Veronica Știr / 49
Violeta Andrei / 50
Elena Cristina Stoica / 51
Loredana Zeller / 52
Doina Guriță / 53
Laura C. Munteanu / 54
Marius Ganea / 55

15 IANUARIE - ZIUA CULTURII NAȚIONALE

MIHAI EMINESCU

VALOAREA EMINESCIANĂ**Ioan Radu Văcărescu**

Nostalgic și retrograd și înapoiat pentru că încă mai cred că există valoare absolută. Pentru că atât la nivel de revelație, cât și la nivel rațional, în lume există perfecțiune. Numele acesteia fie Dumnezeu.

Cum să nu fi de această parte a Ființei și nu de cea a relativismului dezcăpătânant? Cosmosul (ordinea dată de inteligența primă lucrurilor și existențelor lipsite de cunoaștere) față cu Haosul.

Literatura: cunoașterea naturală a acesteia, fundamentată pe criteriile date de bine și de adevăr. Fundamentată pe rațiune, adică pe inteligibil și demonstrabil. Adăugând imediat „cunoașterea” revelată, și asta poate că aduce acel plus care face ca o operă să străbată timpul, taina și nedemonstrabilul, adică inefabilul. Cum să nu existe valoare absolută? Iată ce scrie de curând, în ianuarie 2022, Mihai Zamfir: „O întrebare: i se poate pune la îndoială lui Eminescu valoarea absolută? Nici unui român care ține condeiul în mână, nici unui critic nu-i trece prin minte să întreprindă un asemenea ezechiu, sortit din pornire eșecului. Cei câțiva contemporani care au ridicat rezerve sau l-au calomniat au intrat în istorie drept exemple aberante sau de stupiditate. Eminescu rămâne unic și inegalabil.”

**POEȚI CONTEMPORANI CU EMINESCU: ALEXANDRU VLAHUȚĂ
ZELATORUL LUI EMINESCU – LUCIA ȚURCANU**

Deși este mai cunoscut ca prozator, datorită cărții sale *România pitorească* (1901), dar și numeroaselor volume de nuvele pe care le-a publicat în timpul vieții, Alexandru Vlahuță (n. 5 sept. 1858, Pleșești, Vaslui – m. 19 nov. 1919, București) a debutat ca poet. Elev la liceul din Bârlad, el trimitea versuri la „Convorbiri literare” din 1878. În anul 1880 îi apar câteva poezii în „*Lyra română*”, tânărul poet bucurându-se, în același timp, „de o promițătoare ospitalitate în paginile «Convorbirilor literare»” (Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900), unde a publicat poeme până în 1885.

A mai colaborat la revistele: „*România liberă*” (1883-1885, 1889), „*Epoca*” (1885-1886), „*Lupta*” (1886-1887), „*Familia*” (1887, 1889), „*Timpu*” (1889-1890). Vlahuță, zelatorul lui Eminescu. Alexandru Vlahuță și-a publicat primul volum de versuri în 1887, intitulându-l *Poezii*, după care au urmat alte câteva cărți de poezie: *Poezii vechi și nouă* (1894); *Iubire* (1896); *Poezii* (1899); *Poezii* (1909); *La gura sobei* (1911); *Dreptate* (1914); *Poezii* (1915). În aproape toate versurile sale, nu a reușit însă să depășească ingrata condiție de epigon al lui Eminescu. E. Lovinescu susține că

„istoria literară îl va trece /.../ în rândul necesităților poetice ale epocii posteminesciene”. De fapt, „până a fi cuprins de vraja poeziei eminesciene, Vlahuță a făcut compuneri ușoare, în maniera lui V. Alecsandri, a lui D. Bolintineanu sau a poeziei populare” (Florin Faifer, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*). Ulterior însă, începând cu volumul din 1887, poemele sale, „de un decepționism apăsător, dezvăluie o sensibilitate exacerbată, dar mai ales frecventarea asiduă a poeziei eminesciene./.../

Zelator al lui Eminescu, al cărui cult îl păstrează, cu pioșenie, o viață întreagă, el avea să imite, ca un îndrăgostit, gesticulația lirică, rostirea eminesciană. Dar înclinația lui Vlahuță este spre poezia didactică. Teme ca dragostea, viața și moartea, credința în Dumnezeu nu sunt la el altceva decât niște tirade de o anume emfază a meditației, pe care poetul știe să le facă dacă nu pasionante, cel puțin spectaculoase, printr-o punere în scenă de efect (*La icoană, Din prag*). Cu o alură teatrală, poetul monologhează despre rosturile vieții și ale morții (*Din prag*), acum încrezător în divinitate, mai încolo renegând-o, ca din nou să se pocăiască. Primele

poezii ale lui Vlahuță mărturisesc o adâncă descurajare, decursă din melancolia eminesciană, dar și din propriile decepții” (Florin Faifer). Călinescu oferă o interpretare neașteptată a eminescianismului lui Vlahuță, găsind în versurile acestuia din urmă semne ale așa-zisei detractări: „Ca poet, Vlahuță copiază servil arhitectura liricii lui Eminescu, însă cu totul superficial. Nu faptul de a fi retoric constituie o vină. Vlahuță e de fapt prozaic, jurnalistic. Poemul se prefacă într-o discuție de idei. Ce e mai interesant este de a constata că eminescianul Vlahuță nu-i decât un detractor deghizat al operei lui Eminescu. Toți cei umbriți de gloria poetului Luceafărului primiră cu satisfacție observația că opera aceluia era o modă periculoasă pentru tinerime, putând duce la sinucidere (concluzie sofistică pe nimic întemeiată): «Când am înțeles c-aceasta e o modă care soarbe/ Seva tinereții noastre, am zis gândurilor oarbe, / Ce-și roteau peste morminte zborul lor de lilieci, / Să s-abată lăsând morții în odihna lor de veci»”. La 12 martie 1892, Alexandru Vlahuță susține la Ateneul Român conferința Curentul Eminescu, în finalul căreia citește poezia Unde ne sunt visătorii? (textele vor fi publicate în broșură în același an la Tipografia „Lupta” din București). Aici se vede cel mai bine, probabil, oscilarea sa între

idolatrizarea lui Eminescu și nevoia de a se detașa de formula practică de celebrul său contemporan. Conferința începe cu o evocare în care venerația este lăsată să se manifeste la cel mai înalt grad: „Acum trei ani – era tot așa prin martie – m-am dus într-o zi să văd pe Eminescu la ospiciul din strada Plantelor, unde era de curând internat. M-a cunoscut și i-a părut bine că m-a văzut. Îmbrăcat într-un palton lung și târând în picioare niște galoși mari de gimnastică, se primbla prin odaie, cu mâine la spate. M-a întrebat de prieteni, căinându-i și vorbind de ei cu milă, ca de niște oameni pierduți sau foarte nenorociți. Arăta pentru unele lucruri de nimic un interes și o mirare exagerată. Privirea-i era dusă, obrajii palizi și căzuți, glasul târăgănat și somnoros. Avea mai mult aerul unui om ostenit din cale-afară. Îmi spuse cu un ton important despre un plan al lui de reorganizare socială, la care se gândea de mult, o lucrare colosală, care îl muncea și-i dă noapți de insomnie și dureri de cap ucigașe. Adusei vorba de poezie. Atunci, cu o bucurie de creator copilărește arătată, scoase din buzunarul paltonului un petic de hârtie și, așezându-se pe scaun, începu să citească... un șir lung de strofe, de o sonoritate și de un efect ritmic fermecător. Rostirea lor îl încălzea, și ochii și glasul i se înviorau. Pe acel petic de hârtie nu erau scrise decât

două vorbe: gloriosul voievod. El improviza. Am ascultat uimit, peste douăzeci de strofe sonore, dar lipsite de sens și de legătură; fiecare vers părea rupt dintr-o poezie frumoasă. Mi-aduc aminte că două vorbe: foc și aur reveneau mereu, mai în fiecare strofă. /.../ Dar în toată acea armonie de sunete se vedea perfect tehnica maestrului, limba lui aleasă și muzicală, care se supunea și se mlădia mecanicește sub ultimele tremurări ale acelui suflet întunecat. Era o neobicinuită frumusețe de sunete în acea împerechere bizară de cuvinte, din care zburase pentru totdeauna ordinea și suflarea unui înțeleș. /.../ Și, când, ostenit de acest joc curios de versuri sonore și pustii, își lăsa tăcut privirea-n pământ, figura lui îmbracă iarăși acea expresie de tristețe vagă – umbra acelui apus dureros al conștiinței care-i dădea în momentul acela înfățișarea unui zeu învins, părăsit de puteri și umilit”. Impactul lui Eminescu asupra generației în formare în continuare, Alexandru Vlahuță se referă la impactul pe care l-a avut Eminescu asupra generației în formare, insistând și aici asupra limbii și muzicalității versurilor: „Ceea ce va rămânea pururea din Eminescu, în afară de frumusețea gândurilor și de adâncimea și sinceritatea simțirei lui, ceea ce va trăi în fiecare vers românesc ce s-a

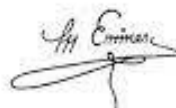
scris și se va scrie de la Eminescu încolo este acea complexitate puternică a limbei renăscute sub condeiul maestrului, acea croială nouă, particulară, a frazei, a dicțiunei, care a fost chiurasa indestructibilă a talentului său”. Melodia versului cuceritor, observă Mircea Anghelescu într-un studiu asupra eminescianismului, „se schimbă după sensibilitatea și temperamentul poezilor fiecărei generații și muzica din poezia vârfurilor unei generații rămâne imitatorilor târzii din generația următoare, odată cu o bună parte din tematica dominantă în poezia sa”. Iată cum comentează Vlahuță aceste schimbări: „Eminescu a fost un instrument atât de fin, încât a vibrat la cea dintâi adiere. Când adierea sa schimbat în vânt, au început să vibreze și instrumentele mai puțin fine, și Eminescu a început să aibă public și ucenici. Aceasta s-a întâmplat de pe la 1880, de atunci când mai tot programul generației de la 1848 se realiza, și totuși fericirea nu veni, ci, dimpotrivă, clasele vechi producătoare ajunseser într-o stare și mai rea, iar mizeria proletariatului intelectual începu să apară și la noi”. După ce polemizează cu Alexandru Grama (autorul cărții Mihai Eminescu. Studiu critic, tipărită la Blaj în 1891, considerat primul detractor al lui Eminescu), Alexandru Vlahuță semnalează asupra poeziei „bolnave, triste și nesigure de azi”,

influențată de pesimismul eminescian, căreia însă îi lipsește trăirea adevărată. Scriitorii generației posteminesciene sunt chemați „să renunțe la masca jalnică, pesimistă și, în locul durerilor personale, de multe ori închipuite, să se inspire din viața adevărată, cu bucuriile și necazurile ei, să cante o lume mai bună” (Florin Faifer), exprimându-și încrederea că acest val de eminescianism se va atenua cu timpul, urmând noi salturi în poezia română: „Și poezia, bolnavă, tristă și nesigură de azi, își va găsi în curând drumul sănătos și firesc, albia din care pentru moment e abătută. Întotdeauna artiștii mari lasă duă ei ca un fel de zăpăceală de curent, ca o deprimare și dispersiune de forțe intelectuale – așa, valurile unui fluviu, cari se sparg în căderea unei cascade, par un moment tulburi și

nehotărâte, până își regăsesc iarăși albia pe care se aștern, și curg înaintea limpezi și liniștite. S-ar părea că geniile mari răpesc și consumă în munca lor forța de creare a unei generații întregi pe care o lasă apoi oastenită și sterilizată pentru câțiva timp. Iată pentru ce stagnația aceasta care a rămas în poezia noastră după Eminescu, departe de a mă pune pe gânduri – nu știu cum – îmi produce impresia acelor pregătiri de încordare, acelor pași pe cari-i faci îndărăt, ca să-ți iai avânt și să te arunci mai sigur când vrei să sari peste un obstacol mare!” Avântul s-a produs, într-adevăr, nu însă și pentru Alexandru Vlahuță, poet care a rămas cuprins de vraja liricii eminesciene până la sfârșitul vieții.

Mihai Eminescu

Ziaristul de ieri/ influencerul de azi Menuț Maximinian

Dacă astăzi Mihai Eminescu ar fi jurnalist, care ar fi subiectele pe care le-ar dezbate? Ar fi prezent pe toate canalele media, ar fi jurnalistul ce ar da verdicte și ar fi priceput la toate temele? Puțini îl cunosc pe Mihai Eminescu ca ziarist. A fost, cu siguranță, unul dintre cei mai mari gazetari ai țării. Eminescu a trăit o bună parte a vieții lui, zi de zi, într-o redacție, a conturat pagină cu pagină un ziar și a schimbat percepția lumii despre ceea ce se întâmpla în țară. Jurnalistul Ion Cristoiu spune despre Mihai Eminescu că e un model pentru gazetarii de azi. Așa este, pentru că dincolo de simțul ascuțit al condeiului și de mânăuirea limbii române cu acuratețe și curățenie, „a fost un îndrumător de conștiințe”. Interesantă este comparația pe care Cristoiu o face între Mihai Eminescu și I. L. Caragiale pe acest subiect al jurnalismului. Deși consideră publicistica lui Caragiale „genială în privința textului”, acestuia îi lipsește ceva foarte important pentru a te impune în lumea presei și a fi citit cu încredere, caracterul. „Poți fi mare scriitor, mare actor, mare pictor și chiar mare om de știință fără a avea caracter. Nu poți fi însă mare gazetar fără a avea caracter. Și asta deoarece gazetarul e îndrumătorul moral al poporului său. El scrie și publică pentru a lumina, pentru a îndruma, pentru a limpezi în conștiințe evenimentele tulburi și pentru a feri Poporul de tragerea pe sfoară numită manipulare. Cum poți fi însă un îndrumător

dacă n-ai caracter? Dacă n-ai caracter ajungi în chip inevitabil să manipulezi, să minți, să păcălești Poporul care crede că sînt adevărate cele scrise de tine”, spune Ion Cristoiu. La rândul ei, într-un comunicat, Uniunea Ziaristilor Profesioniști, pornind de la Noicacare-I numea pe Eminescu „omul deplin al culturii române”, spune că personalitatea acestuia este prezentată incomplet fără a scoate în evidență și partea civică, „de mare ziarist român, cel mai mare”. Recomand spre lectură volumul X din integrala Eminescu, coordonată de Perpessicius care cuprinde articolele dintre 1 noiembrie 1877 și 15 februarie 1880 pe care Eminescu le-a publicat în cotidianul „Timpul”. „Familia” condusă de Iosif Vulcan, „Convorbiri literare”, revista Societății Junimea, „Curierul” de Iași sunt alte publicații ale vremii în care s-a regăsit semnătura lui Mihai Eminescu. Cel mai intens s-a văzut perioada în care, la sugestia lui Ioan Slavici și a lui Titu Maiorescu, se angajează la „Timpul”, ziarul Partidului Conservator, unde ajunge redactor șef. Și cât de actuale sunt

opiniile lui, chiar dacă timpul s-a așternut peste generații: „Părerea mea individuală, în care nu oblig pe nimeni de-a crede, e că politica ce se face azi în România și dintr-o parte și dintr-alta e o politică necoaptă, căci pentru adevărata și deplina înțelegere a instituțiilor noastre de azi ne trebuie o generațiune ce-avem de-a o crește de-acunainte”. Erau vremuri în care cele două importante partide aveau fiecare ziarul lor fiind singura metodă prin care se putea

decât după foloasele materiale ale aspirațiunii sale realizate; d-sa nu”. În schimb avea probleme cu modul în care este construit ziarul de către C. A. Rosetti. Războiul de Independență din 1877, Monarhia (Carol I), controversele dintre oamenii politici, dorința de a vedea România Mare, sunt subiecte pe care Eminescu le-a atins, subliniind faptul că bunăstarea lumii stă în muncă și spunerea adevărului, nu în „frazelustruite și negustorie de vorbe”. Eugen Simion subliniază faptul că „Eminescu a marcat în mod indiscutabil istoria presei românești, este unul din marii gazetari pe care i-a avut România. Publicistica lui ar trebui predată în școlile de jurnalism pentru că tinerii ar avea ce învăța”. Articolele lui ar putea fi, cu adevărat, subiecte de dezbătut în școală, mai ales pentru viitorii jurnaliști care nu-și mai știu căuta astăzi idealurile, asta și pentru că, pentru majoritatea dintre noi, țara nu mai face parte din sufletul nostru, iar presa a devenit un fel de instrument al „cercului” prin care promovăm doar proastele modele, neaducând în față pe românii care ar avea ceva de spus. Cu alte cuvinte, apariția platformelor

ajunge la lume, neexistând canalele media de acum, nici măcar radioul. Dintre articolele de polemică cu gazetele liberale, cele mai multe sunt destinate ziarului „Românul”, condus de C. A. Rosetti, pe care îl acuza că este „incapabil de a spune un singur adevăr, precum e incapabil a-l pricepe” pentru că suferea de „daltonismul minții”. Interesant este faptul că Eminescu nu avea treabă cu șeful Partidului Liberal, I. C. Brătianu, despre care spunea că are un singur defect „comun românilor, acela al unei tănuite dar care online în care fiecare își poate exprima părerea, imediatul senzațional care nu mai vine după o documentare minuțioasă,

știrbirea limbii române, căutarea unor subiecte de prost gust care să ne aducă trafic, au făcut ca presa să scadă mult în ochii oamenilor și să credem că fiecare ne pricepem în a da verdicte. Oare cum s-a descurcat Mihai Eminescu fără telefoane, fără căutare pe Google și, totuși, a reușit să fie atât de documentat nu doar în privința a ceea ce se întâmpla în Parlamentul nostru, pe care-l considera „o farsă constituțională”, ci și, așa cum spune George Călinescu, „este, poate, cel dintâi gânditor politic român care își sprijină doctrina pe economie”, fiind capabil să insereze „noțiuni integrale de istorie a problemelor și doctrinelor filozofice”, fiind „apt să priceapă și să mânuiască abstracții oricât de înalte”. Astăzi, dacă ni s-ar lua toate instrumentele online, am constata că majoritatea dintre noi nu am fi în stare să facem o documentare așa cum trebuie pentru un reportaj, aceasta și din cauza faptului că lecturile noastre sunt spre

zero, în timp ce Mihai Eminescu era la zi cu tot ceea ce se întâmpla nu doar prin intermediul presei, ci și citind mulțime de cărți.

Câți dintre noi mai luăm în serios îndatoririle de jurnalist sau mai știm ce înseamnă a scoate ziarul la timp? „Eminescu a luptat ani de zile aproape singur cu greutatea redacțională, scriind articole de fond, reportaje parlamentare, compilând informațiuni, corectînd și paginînd. Așezat la o masă lungă, plină cu jurnale, el lucra absorbit ceasuri întregi, vara numai în cămașă și pantaloni, cu mâinile pline de cerneală violetă și fața obosită și neorînduită. Fiindcă însă nu putea alcătui articole mai de temei decît în liniște, el se închidea seara în odaia lui acasă, compunînd noaptea, la lumina oscilantă a lămpii cu petrol, pentru ca a doua zi, livid, nepieptănat, să apară în tipografie cu un teanc de manuscrise. Nemîncat sau nedormit, el sosea la redacție cu mare punctualitate, pentru că, deși lipsit de grija de sine, era de o conștiinciozitate profesională inalterată”, spune George Călinescu. Aici se vede pasiunea dusă la extrem, Eminescu fiind conștient de importanța presei și de modul în

care aceasta poate influența lumea, mai ales în acele vremuri în care era singurul mod în care populația se putea informa despre ceea ce se întâmplă în țară.

Înainte de a încheia, doar un citat dintr-un articol semnat de Eminescu, în care îi regăsim și pe conducătorii noștri de astăzi, parcă nimic nefiind schimbat: „Camera ajunsese o prăvălie în care fiecare panglicar cu mîncărime de limbă scotea câte o panglică de un ceas și jumătate de lungă, aceasta nu pentru a lumina pe cineva sau a lămuri chestiunea, ci pentru a poza în această atitudine înaintea țării alegătoare. Verzi și uscate, vrute și nevrute, povești scrise pe apă, proorocii despre lucruri trecute, c-un cuvânt negustorie grea ca fulgul pe apă, iată zilnica ocupație a Camerei luni întregi dupăolaltă. Și acum, când e la adică, când s-ar fi căzut ca bugetul să fie de mult discutat și votat, articolele bugetului zboară și sfârșie unul după altul ca spițele de la roată sau de la vârtelniță”. Oare nu este la fel și astăzi în Camera Deputaților? Mihai Eminescu merită a fi cunoscut și din această postură ca jurnalist ce și-a dedicat gândurile întru apărarea țării, ipostază care i-a adus atâtea bucurii, dar și suferință.

Eminescu - eterna sărbătoare a limbii române

Laura C. Munteanu

Despre viața poetului național Mihai Eminescu se citește cu mai mult interes în ultimii ani, decât inegalabila sa operă. Nu pentru că am fi citit atât de mult din vasta sa operă

încât ne-am plictisit. Ci pentru că viața sa, rămâne o sursă inepuizabilă de teorii și polemici.

Însă cine își poate imagina astăzi spiritualitatea românească, fără de Eminescu? Marele poet își făcea apariția în momentul în care apăreau fiorii conștiinței de sine la români. Mulți au vorbit de influențele unor Hugo, Goethe, Byron, Schiller sau Holderlin asupra textelor lui Eminescu. Sunt firești. Sunt întâlnirile marilor spirite într-un mare spirit. Dar ce interpret autentic al operei eminesciene, nu respecta o anume independență a geniului poetului încă din primele poeme: Epigonii, Mortua est și Venere și Madona! Junimiștii de la Iași și intelectualii de la București aveau funcții în stat, administrau moșii, respectau convenții, își etalau cultura asimilată în occident. Ei erau contemporanii unui mare neliniștit, ai unui blestemat, ai unui căutător de adevăr și

ideal. Ultimul mare poet romantic al Europei, cum îl numea Georges Bernard Show, era conștient de geniul său și de autentica sa vocatie profetică. Într-un text găsit printre manuscrise, scria: "Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum Soarele soarbe un nour de aur din marea de amar". Din ce în ce mai mulți literați ai zilelor noastre afirmă că versul clasic "nu se mai poartă" pentru că ar "constrânge". Eminescu însă, nu constrânge, Eminescu eliberează. Astfel, între poeții români, Mihai Eminescu, rămâne POETUL. Cum se întâmplă cu toți marii poeți ai lumii, poezia lui ascunde adâncimi nebănuite și apare mereu nouă, pentru generațiile care vin. Evocând cândva pe Eminescu, Tudor Arghezi spunea: „A vorbi de poet e ca și cum ai striga într-o peșteră vastă. Nu poate să ajungă vorba până la el fără să-i supere tăcerea”. Eminescu nu este numai o mare carte a literaturii noastre, dar și un mit care crește pe măsură ce se înaintează în timp. El este chiar mitul poeziei. Mitul Eminescu a crescut în timp. Manuscrisele din cele două lăzi purtate în spate prin toată Europa de prietenul Chibici, predate în 1902 de Maiorescu Academiei Române - gestul acestuia din urmă, fiindcă venind vorba, a fost unul compesatoriu de iertarea

de păcat pentru sacrificarea periculosului jurnalist Eminescu - au devenit cărți, misteriosul laborator eminescian dezvăluindu-se fragment cu fragment, au augmentat mitul. Pe acest mit s-au sprijinit atâția intelectuali români.

Procesul demitizării lui Eminescu a început încă din timpul vieții și continuă și astăzi în condițiile postmodernității demitizatoare, dar fără șanse.

Dacă orice poet adevărat este o sărbătoare a limbii în care scrie, atunci Eminescu este eterna sărbătoare a limbii române. Prin el limba noastră a îmbrăcat forma veșniciei. De aceea, ar trebui citit des și cu voce tare.

Așa cum citea și domnia sa ceea ce îi plăcea, conform scrierilor lui Ion Slavici despre marele poet: „Îi băteam în perete, el stingea lumânarea și se liniștea, dar era de rea credință și nu se culca. Aprindea din nou lampa și începea să bodogănească. Mă sculam atunci, mă duceam la el și îl rugam să mă lase să dorm.", scria Ion Slavici despre prietenul său, din perioada în care conviețuiau. În zilele și nopțile în care Eminescu se încuia

în cameră pentru a citi, nimeni nu putea să-i tulbure liniștea. Tot Ion Slavici scria "Nu mai ajungea nimeni să-i dereticească, să-i spele hainele, sau să-i curețe ghetete. Răpus de oboseală, adormea adesea îmbrăcat. Barba și-o uita nerasă și fiindcă-l supărau țepii ei, uneori lua briceagul și pierdut în gânduri sau adâncit în lectură, o scotea fir cu fir, încât îi rămâneau semne pe față".

Ce s-ar mai putea spune astăzi despre Eminescu și opera sa? Eminescu a schimbat irevocabil sensibilitatea națională, oferindu-i o metafizică imposibil de egalat. El a adăugat structurii folclorice românești, rafinamentul unei înalte culturi.

Vladimir Streinu spunea, pe la jumătatea secolului trecut, că opera lui Eminescu este "actul de identitate universală al neamului nostru".

Dacă „nația” – așa cum își numea Eminescu, compatrioții – a meritat acest imens dar divin... rămâne discutabil. Cert este că Eminescu ne-a dat identitate și ne-a fixat un destin.

Sadoveanu și Rebreanu, traducători din opera Reginei Elisabeta, Alias Carmen Sylva

Icu Crăciun

Titu Maiorescu a publicat în 1882 articolul *Literatura română și străinătatea în care aprecia aportul Carmen Sylvei la traducerile cuprinse în Rumanische Dichtungen. Deutsch von Carmen Sylva. Mit Beiträgen von Mite Kremnitz*, cu o caracteristică *Widmung au meine Heimat*, (ediția I, Leipzig, W. Friederich, 1881; ediția a II-a în 1883, *Rumanische Dichtungen, Dritte Auflage*), dar și cu traduceri din prietenul ei, Vasile Alecsandri, cel care a determinat-o să se descopere și a cuprins-o în termenul NOI, adică Noi, poezii..., ceea ce a făcut-o să spună cu mândrie: „Noi, Alecsandri și eu, vom trece braț la braț la nemurire”. Așadar, Regina-poetă a făcut primele traduceri din: Vasile Alecsandri, M. Eminescu, D. Bolintineanu, Al. Candiano-Popescu, G. Crețeanu, C. Conachi, Iacob Negruzzi, R. Torceanu și Th. Șerbănescu, dând posibilitatea străinilor să ne înțeleagă și să ne judece așa cum merităm. În versuri fără rimă a tălmăcit *Der Rhapsode von Dimbovitza*, cântece populare românești culese de Elena Văcărescu.

Cartea care a făcut-o cunoscută în Germania a fost *Aus Carmen Sylvas Konigreich, I. Band. Pelesch Marchen* (1879) și a contribuit, la rândul ei, la cunoașterea noastră în străinătate, unde scrie despre Vârful cu Dor, Furnica, Piatra Arsă, Jepii, Caraimanul, Peștera Ialomiței, Omul, Valea Cerbului, Cetatea Babei, Piscul Câinelui, Ceahlăul și Valea Rea, fiecare cu povestea sa, la care adaugă Balta și Puiu, apoi, într-o altă ediție, Râul Doamnei și Dâmbovița. În 1885 i-a apărut volumul al II-lea din *Aus Carmen Sylvas Konigreich, Durch die Jahrhunderte*; iată câteva titluri și din acesta: Fiica lui Decebal, Insula Șerpilor, Dragomira, Bucur, Mama lui Ștefan cel Mare, Movila lui Burcel, În Vrancea, Meșterul Manole, Miorița, Șalga, Doncilă, Opișan, Pietrele Doamnei, Petru Cercel, Miha Copilul, Bogdan, Constantin Brâncoveanu, Jianu, Călugărița, Moșul și Baba, Robii, Neaga, Căderea Vidinului și Cum a găsit Alecsandri baladele. Carmen Sylva a fost cea dintâi promotoare de anvergură a literaturii românești peste hotare. Dacă România n-ar fi trecut prin epoca neagră a regimului comunist (peste 40 de ani), alta ar fi fost soarta creației sale. Mă gândesc numai la volumul despre teatru antic *Les desux masques* al lui Paul de Saint Victor, tradus de Carmen Sylva în germană; de aceea, a și scris în poemul Regina: „De ce v’ăți pierde vremea voi Citind ce scriu? Degeaba toate

Abia când voi fi moartă, poate,

Mă veți vedea ce-am fost, spre-a zice:

A fost aproape om ca noi.

Păcat. A fost Regină”. (trad. George Coșbuc)

Dar ea n-a tipărit numai traduceri, ci și lucrări originale. Înainte de căsătorie, în jurnalul său din 1869, nota că divinitatea a înzestrat-o cu darul poeziei, însă, „Providența îmi va păstra oare, în bunătatea ei, darul poeziei? se întreba retoric. Veghez asupra acestui dar ca asupra unor moaște și mă silesc să nu alunec într-o mândrie deșartă. Ceea ce mă rog este să nu scadă cu vârsta și să păstrez frăgezimea sentimentelor necesare pentru a-mi pune tot sufletul în versurile mele” (mai multe despre viața și opera Carmen Sylvei vezi în studiul nostrum Regina Elisabeta, alias Carmen Sylva, în revista Neuma, nr. 2 și 3/ 2022). Nu-i vorbă, T. Toma a tipărit volumul Versuri (București, Ed. Socec, 1897), cu traduceri din creația Carmen Sylvei, Ilie Ighel Deleanu, Poeziile unei regine (București, 1897), Coșbuc, în anul 1906, un volum de poezii intitulat Valuri alinate (43 de poezii traduse din opera reginei-poetă, Ed. Minerva, București), republicat de Editura România Press în 2003 (București), cum făcuse, mai târziu, Șt. O. Iosif, în volumul Tălmăcirii (7 poezii, București, Ed. Minerva, 1909), Adrian Maniu cu volumul Poezii din Carmen Sylva (cu desemnuri de Rodica Maniu, 1936, Fundația Pentru Literatură și Artă Regele Carol II, 103 pagini); însuși Goga i-a tradus poezia Moara pe care a publicat-o în Luceafărul (nr. 2 din 1904), pentru ca, în 1936, cu ocazia comemorării sale, să rostească la Academia Română conferința Carmen Sylva, încheiată cu „un testimoniu de simțire” din cinci strofe (vezi Revista Germaniștilor Români, an. V, nr. 2/1936, pp. 122-133).

Dar, mai puțin cunoscute sunt două traduceri efectuate de Sadoveanu și Rebreanu. Primul a publicat poemul Calafat (scris în maniera lui Alecsandri din Ostașii noștri, din 1878, și George Coșbuc, în Căntece de vitejie, din 1904) în Pe Dunăre (București, Ed. Socec, 1905), cuprins în Reintochters Donaufahrt (Regensburg, 1905), citat și de Simion C. Mândrescu în textul Românii și România în oglinda scrisului Carmen Sylvei, conferință ținută la Ateneul Român în 2 martie 1936, odată cu împlinirea a 20 de ani de la moartea reginei, și Rebreanu cu Vârful cu Dor, proză tipărită în Revista Germaniștilor Români (București, an. V, nr. 1, 1936), unde mai publică amintiri, conferințe, traduceri etc: Regina Maria, Elena Petricari-Davila, Irina Procopiu, Otilia Oteteleșteanu, Mărgărita Miller-Verghy, Aida Vrioni, Simion C. Mândrescu, Alfred Klug; din lirica sa sunt reproduse traduceri semnate de: A. Toma (Mama, Vinul, fetele, viersul), G. Coșbuc (La sânul mamei, Rugămintele, Pământul, Dâmbovița, Vis, Trei tovarăși, Vântul, Regina), Șt. O. Iosif (Mama patriei, Adesea mă uit la ușă) și cineva cu inițialele I. L. D. (Nu plânge!), iar din proza sa semnează traduceri: Eliza S. Mândrescu (Puiu), Mărgărita Miller-Verghy (din Les pensees de'une reine) și Liviu Rebreanu (Vârful cu Dor). Autorul Baltagulului a tradus, în 1910, din franceză, unul din studiile lui Hippolyte Taine despre geneza operelor de artă, iar în 1945 volumul Scheciurile unui sportiv de Ivan Turgheniev. Autorul lui Ion și-a exersat condeiul încă din 1909 ca traducător când a început să tălmăcească din germană Război și pace de Lev Tolstoi; din Gorki a tradus poemul Moartea șoimului pe care l-a publicat în același an în revista Țara noastră, numărul din aprilie.

În anul 1910 a făcut alte traduceri din Gorki, Mikszath și Szini. Mai jos, reproducem poemul Calafat (din Pe Dunăre, 1905), în traducerea lui Mihail Sadoveanu, și proza Vârful cu Dor (din volumul Pelesch-Marchen, 1879) în cea a lui Liviu Rebreanu, păstrând normele limbii române contemporane cu ei.

„CALAFAT

15

Veghează Dunărea în larg, Privește zarea cumpănind,
Curgând măreț cu val tăcut. De va putea cu-ai săi eroi
Ea strânge țara'n braț vânjos Să ia Vidinul cu asalt,
Și-i strajă de temut. Legând un țărm de celălalt,
Chiar Dunărea s'o treac'apoi...
În amurgitu'nflăcărat
Vidinul parcă doarme-acum, Deodat'un trăsnet. Lângă el
Și-i jale peste Calafat. O bombă'mproașcă focul ei, -
Un foc trăsnește'nfricoșat, Și toți înspăimântați de-un gând,
Pământul geme, apa-i fum... Zăresc pe Vodă, singur stand,
În marea de scânteii.
Obuzuri șueră și trec
Peste talazuri aurii, Cu spaimă unii cruce's fac,
Din negre guri de tun țâșnesc, Alții'ngenunchi cad la pământ:
Din dealuri în câmpii. Viteazul Vodă e rănit,
Viteazul cel neprețuit,
Iar colo'n baterie, sus, Norocul nostru sfânt!
Stă Carol Vodă, liniștit.
Flăcăi! Priviți spre moarte drept, Dar Domnul coiful și l-a scos,
Căci însuși Domnul înțelept Strigând cu glas voios: Urra!
De moarte-i ne'ngrijit. Acesta-i cântec de demult,
Și drag mi-i astăzi să-l ascult,
De dânsul dor mi-era!
Ascultă Dunărea cu drag,
Cunoaște dânsa glasul clar –
Și valurile cântă'ncet
Și mii de zâmbete trimet
Crăescului vlăstar”.

(traducere de Mihail Sadoveanu)

Menționăm că acest poem a fost tradus și de Ilie Igbeș Deleanu în volumul Poeziile unei regine (București, 1897)

și reproduș de Lucreția Carandino-Platamona în volumul *Carmen Sylva, Prima Regină a României* (București, 1936, pp. 236-237).

VÂRFUL CU DOR

A fost odată la Sinaia o horă mare și frumoasă cum nici nu s'a mai pomenit. Fiind hramul mănăstirii, călugării au împărțit pomeni din belșug încât toată lumea s'a ospătat boierește. Se adunase mulțime mare de oameni veniți de pe la Izvoru și Poiana Țapului, de la Comarnic și Predeal, ba chiar și de peste munți. Era o zi fierbinte. Soarele frigea. Fetele își scoaseră maramele din cap, iar flăcăii jucau cu pălăriile înflorite date pe ceafă, ca să mai răcorească puțin. Femeile stăteau prin prejur pe iarbă și-și alăptau copilașii; vălurile lor sclipeau blânde și albe ca niște flori. Jucătorii tropoteau și chiuiau de răsunau văile. Fetele parcă pluteau. Piciorușele lor abia atingeau pământul. Și hora, îndemnată de cântecul neostenit al lăutarilor, nu mai voia să ostenească, ci se întindea și șerpuia ca un val de veselie. Mai la o parte un ciobănaș frumos cu ochii ca mura, răzimat într'n băț cu creștături, se uita și el, pierdut, la hora neastâmpărată. Era subțire și mlădios ca un brad; de sub căciula alba de miel părul i se revărsa pe umeri în bucle negre. Peste cămașa sură era încins la mijloc cu chimirul, iar în picioare avea opinci. Ochii lui rătăciseră numai câteva clipe, pe urmă, parc'ar fi găsit ce căutau, se opriră strălucitori asupra unei fete care nici nu-l luase în seamă. Frumoasă era fata, mai frumoasă ca floarea cea minunată. În ochii ei scăpărau lumini tulburătoare. Dinții ei străluceau de câte ori deschidea gurița ca o cireșă pânguită. În părul ei negru ca păcatul cununița de flori nu se veștejea niciodată. Avea trupul plâpând parcă săcuprinzi cu mâna și totuși plin de putere și de viață. Frumoasă era Irina, iar ciobănașul Ionel nu se mai sătura privind-o. În cele din urmă, luându-și inima în dinți, se prinse și el în horă lângă ea. Celelalte fete pufniră în râsete. Irina se făcu roșie de rușine. Când lăutarii încetară și jucătorii se risipiră, Ionel strânse mai tare mâna Irinei vrând astfel să-și ușureze aleanul. Fata însă dădu din umeri și răs.

-Irino! Îi zise el domol. A început să ruginească frunza în pădure. În curând am să pornesc cu oile la vale, pe Bărăgan și poate până în Dobrogea, așa că n'am să te mai văd până la primăvară. Spune-mi o vorbă bună ca să nu-mi tremure mâna când m'oi gândi că s'ar putea să te uiți la alți flăcăi!

-Ce să-ți spun? Parcă nu știu că tu nu ții cu adevărat la mine și că ai să mă uiți repede de tot?

-Mai bine să mor, Irino, decât să te uit pe tine!

-Vorbe goale! Nu te cred!

-Ce să fac ca să mă crezi?

Irina îl privi cu ochi scânteietori și zise:

-Ce-ași vrea eu, n'ai să poți face niciodată!

-Fac orice, tot! zise Ionel încet, aproape în neștire.

-Nu, nu! Știu că tu nu poți trăi fără de oile tale, că mai curând te-ai despărți de mine decât de ele...

-Oile mele! făcu Ionel suspinând.

-Ei, vezi? răs Irina. Atâta ți-am cerut, să rămâi aci, fără de oi, și nici atâta nu vrei să faci pentru mine!... Și mai ziceai să te cred!

-Dar dacă totuși am să rămân? murmură Ionel pândind și crâșnind din dinți.

Flăcăii și fetele se adunaseră în jurul lor, îndemnându-l de-a-valma: Pleacă! Rămâi! Du-te! Stai!

Un cioban bătrân, sprâncenat și cu plete argintii puse mâna pe umărul lui Ionel și-i zise aspru:

-Dă-le'ncolo de fete, că, după ce îți sdrobesc inima, tot ele își bat joc de tine! Ș'apoi nu știi, băiete, că ciobanul care-și părăsește oile își pierde și vieța?

Pe urmă amenințând cu pumnul pe Irina, bătrânul adăogă:

-Iar tu, fetițo, să nu crezi, pentru că ești frumoasă, că poți să-ți bați joc de oameni! Ia seama că Dumnezeu nu bate cu bâta! Ionel nu mai auzea nimic. Cu obrazii ca ceara, cu ochii în pământ porni spre stână.

Trecând pe lângă Irina, îi făcu semn cu mâna.

-Pleacă, pleacă! strigă din urmă fata râzând împreună cu celelalte.

Peleșul repetă batjocoritor vorbele ei: <Pleacă, pleacă!>. Dar Ionel își urmă calea prin pădurile de brad, pe urcușurile lunecoase, prin poienile grase până sus la stână, unde fu întâmpinat de departe cu sgomotoasă bucurie de câinii săi credincioși. După ce își mângâia puțin mioara cea mai dragă, Ionel rugă pe ceilalți ciobani să aibă grijă și de oile lui, că are să vie și dânsul mai pe urmă, dar deocamdată trebuie să zăbovească spre a împlini un legământ.

-Și dacă cumva n'am să mai viu deloc, atunci să știți, fraților, că dorul m'a poftit la nuntă!

Își luă buciul și urcă mai sus, până-n vârful muntelui de unde se vedea Dunărea și mai departe Balcanii. Acolo opri și începu să cânte duios din buciul de se întristară chiar munții și văile. Apoi se întinse în iarba și oftă atât de greu de parcă să-i plesnească pieptul, până ce, de dor și de jale, adormi. Când se deșteptă, în văzduh se vârtoară cete de nouri grei care se apropiară întâi furtunos, apoi plutind agale până ce Ionel se pomeni înconjurat de o negură atât de deasă că nu mai vedea nici la doi pași.

Deodată din ceața tulbure se desprinsă o horă de fecioare minunate în strălucitoare haine albe ca zăpada.

Ionel își frecă ochii cu dosul palmelor crezând că visează. Atunci însă auzi cântecul fetelor atât de mătăsoș și de dulce parc'ar fi coborât din cer. Zeci de brațe albe se întindeau spre dânsul, chemându-l.

-Ciobănaș frumos, vino cu mine!... Ba cu mine!... Cu mine! Răsunau din toate părțile glasurile fermecătoare.

Ionel clătină trist din cap.

-Nu ne respinge! strigă o fecioară. Avem să-ți dăruim atâtea bucurii încât să-ți treacă toată jalea inimii!

Făcu un semn cu mâna, negura se despărți și se ivi o poiană plină de flori, iar în mijlocul poienii o colibă clădită numai din petale de trandafiri.

-Vino!... Coliba ne așteaptă! zise frumoasa cu glas de argint.

-Ba cu mine! strigă alta vrăjind din neguri un palat care în bătaia soarelui părea mai frumos decât curcubeul. Palatul de cleștar te așteaptă, iar eu te voi împodobi cu toate podoabele ca pe Făt-Frumos!

Cu lăntișoare de stropi scânteetori vru să-i înfășoare gâtul, dar Ionel se feri zicând mohorât:

-Numai mireasa mea să mă împodobească!

-Ia-mă pe mine de mireasă! cîripi a treia zână. Uite zestrea mea! adăogă apoi, făcând un semn sub vraja căruia negurile se transformară îndată în oi, din ce în ce mai multe, până ce muntele, toți munții și tot pământul se acoperiră cu oițe albe, cu clopoței de argint și de aur. O clipă fața ciobanului parcă se lumină, pe urmă însă înlătură vedenia ispititoare, murmurând:

-Îmi ajunge turma mea! Nu râvnesc la alta!

Atunci negurile se îngroșară și se întunecară. Ciobanul se pomeni înconjurat iarăși de nouri negri, cu tunete

și fulgere înfricoșătoare printre care răsună un glas de ură:
-Ai îndrăznit să ne înfrunți pe noi, nemernic pământean ce ești! Fii blestemat! Pedepsa să te ajungăcurând, curând!

Un trăsnet despică văzduhul, ș'apoi deodată începu să ningă cu fulgi întâi rari, pe următot mai deși până ce se înălbiră toți munții, iar sumanul, părul, sprâncenele lui Ionel se umplură de zăpadă. Dar vâjâiturile viscolului se transformară încetul cu încetul iarăși în glasuri fermecătoare de fluier și de bucium și în cântece ispititoare, în vreme ce mâini nevăzute ridicară din fulgii de zăpadă un palat atât de strălucitor că Ionel trebui să închidă ochii un răstimp. Luna ședea pe un tron de cleștar și se uita zâmbitoare la stelele care încinseră o horă măreață. Alte stele, micuțe ca niște copilași, alergau și se jucau și râdeau la picioarele lunii.

Ici, colo veneau, agale și mândre, stelele cele mari, târând în urmă-le văluri care măturau toate piscurile, iar vălurile erau purtate de steluțe, multe și toate în haine sclipitoare, cu cununițe și coroane. Una dintre acestea porunci lunii să coboare de pe tron și să o slujească, iar pe urmă făcu semn ciobanului și zise: -Vino, tinere, să fii soțul meu, să plutim împreună în văzduhul fără sfârșit! Ionel se apropiase de poarta palatului fără să-și dea seama și auzi chemarea ademenitoare însoțită de cântecul domol al celorlalte stele. Luna, însă, ridicând capul, îl privi lung și avu o asemănare atât de mare cu Irina, încât ciobănașul tresări și strigă:

-Dacă lumea întreagă ar fi la picioarele mele, numai Irinei i-ași dăru-i-o! Urmă o învălvolare, un sgomot prelung și apoi un răsbubuit spăimântător. Stelele se înălțară spre cer, mândre și reci, iar palatul se prăbuși îngropând pe Ionel sub dărâmături. Numai luna se mai uita galbenă și tristă la mormanul de zăpadă ce rămăsese din palatul fermecat. Piticii munților însă, auzind bubuiturile, ieșiră tiptil din ascunzișurile săpate în pânțelele muntelui, să vadă dacă nu e vreo primejdie pentru așezările lor. Și astfel dădură peste grămezi întregi de pietre nestemate care împodobiseră palatul stelelor. Începând să care de zor comoara descoperită în văgăunile muntelui, găsiră în cele din urmă printre dărâmături și pe bietul Ionel. Fiindcă mai dădea semne de viață și era mai frumos decât dâșii, piticilor li se făcu milă și-l duseră în împărăția lor, așezându-l pe un pat moale de mușchiu. Pe urmă l-au spălat cu ape tămăduitoare din izvoarele lor calde și reci și l-au dus pe țărmul marelui lac lac subteran din care se hrănesc toate apele lumii.

(- traducere de Liviu Rebreanu - fragment)

Autorul Luceafărului a tradus balada Vârful cu dor în 1878; aceasta a fost publicată de Ilarie Chendi în Mihai Eminescu, Poezii postume, (ediția a II-a, București, Editura Minerva, 1905, p. 238) și de A. C. Cuza în Opere complete (Iași, Editura Librăria I. V. Ionescu și N. Georgescu, 1914); Lucreția Carandino-Platamona o reproduce în Carmen Sylva, Prima Regină a României (București, Editura ziarului Universul, 1936, pp. 228-229)

Aproape... Homeric
Năstase Marin, Penelopa, Ed. Olimpias, Galați, 2022
ADRIAN G. SECARĂ

Cele două volume ale romanului „Penelopa”, totalizând aproape 1000 de pagini, constituie, într-adevăr, o epopee... românească, replică peste timpuri, păstrând proporțiile, la Homer și James Joyce. Năstase Marin își trage din seva Teleormanului, unde a copilărit și și-a petrecut bună parte din adolescență, talentul și vâna de prozator (doar de acolo vin un Zaharia Stancu, un Marin Preda (N. Marin îl și citează pe Cicoșilă din „Moromeții”, II, p.116), un Ștefan Mitroi! Amintirile de la o școală teleormăneană sunt de regăsit în „Domnișoara Iulia”, una dintre cele mai citite cărți ale lui Năstase Marin!), dar subiectul și locul ales țin de spațiul cultural care l-a adoptat, cel al Galațiului, citadin, dar și al zonelor limitrofe, ruralul fiind și el deosebit de bine surprins, într-un text care poate fi considerat și „istoric”, și monografic. Desigur, când spui „Penelopa”, te gândești automat la „Odiseea”, la Ulise, și scriitorul își asumă imediat modelul feminin ideal: femeia frumoasă, credincioasă, fidelă, adaptând însă, după cum mărturisea și într-o discuție amicală, modelul la femeia româncă, mai exact femeia epocii de tranziție către „ceva” care pare tot mai neclar pentru o definiție a viitorului. Este o poveste de dragoste în primul și în primul rând, romanul chiar așa începe, cu o scenă prezentată aproape cinematografic, cu un ritm aparte, în care o puștoaică de 14 ani rezistă avansurilor prea îndrăznețe ale unui tânăr de 21, printre gesturi și refuzuri înțelegându-se însă atracția reciprocă. Sunt personajele principale, Ioana Dobrescu, din comuna Visa, județul Galați (localitate inventată, cu un frumos joc de cuvinte, care bate aproape la cardurile Visa, umorul domnului Năstase Marin fiind unul dintre atuurile cărților sale! Să fiți atenți la povestirea aventurilor amoroase ale Mirelei cu un... groștei!) și Ionuț Iconaru, plecat să muncească în Italia, după ce a renunțat la studiile de la Politehnică, după moartea tatălui său, care visase mereu să aibă un tractor! Primul capitol sfârșește cu un așa numit jurământ al Penelopei-Ioana: „-...Dacă ți-am spus că te iubesc, de ce îți este teamă? (...) Dacă ți-am spus că ești bărbatul visurilor mele, că te iubesc și că te voi aștepta, ce mai vrei? Cum să te conving? Am să te aștept mereu. (...) Cât ne vom iubi, trebuie să răbdăm și să ne așteptăm, până ne îndeplinim ceea ce ne-am propus. Apo, dacă ne-am legat prin iubire, înseamnă că ne-am legat și la bine și la greu.” (I, pp.8-9)

Atent la tot felul de amănunte, cât de mici, scriitorul lasă moștenire o lume care cu siguranță s-ar pierde, aici fiind unul dintre marile atuuri ale literaturii de valoare. De pildă, „arheologic”, iată... o pernă („Perna «I» este titlul capitolului al doilea). Se deschide într-un fel sensibilul dosar al „Dragostei la școală” (apropo și de educația sexuală ori sanitară, care ar trebui să fie a bunului simț sau pur și simplu și a codului bunelor maniere!), sentimentele neputând fi controlate la nicio vârstă (aproape), existând complicații în fel și chip: de pildă, un profesor de istorie se îndrăgostește și el de Ioana (ispitele, după orice jurământ,

încep să apară!), care o curtează aproape nebunește, scandalul fiind stins, cu greu, de către directoarea școlii, doamna profesor Demnițeanu. Vor mai fi multe încercări pentru „Penelopa” (chiar așa va fi supranumită), atât din partea unui patron diabolic, Nelu, cât mai ales din partea unui misterios american, Michael, Mike, care se va dovedi cu adevărat îndrăgostit, curtând-o cu rafinament și cu o răbdare demnă de... o altă Penelopă! Într-o scenă fierbinte cu Mirela, un alt personaj feminin interesant, verișoară, amintită mai sus, (deosebite sunt și mamele Ioanei și a lui Ionuț, aproape prototipuri în mai multe sensuri ale femeii românești, de la Mara, Vitoria Lipan până la cine știe ce madame ori mămăi-țe, sic!), Mike renunță să facă dragoste cu ea în urma unor discuții aprinse, cu un specific aparte, bine surprins de autorul care parcă este aici, în această scenă, un paparazzo sau un detectiv... sentimental: „Înțelesese că ea va putea fi iubită doar de un bărbat care nu o va cunoaște pe Ioana. În acel moment, doar câteva secunde, i-a fulgerat un gând desuicid, însă iubirea de viață era un sentiment puternic, care o recuceri din gheara fatidicului gând.

Un rol deosebit de important în economia cărții îl are George, fratele Ioanei, supranumit „eroul comunal”, implicat în mai multe episoade complementare poveștii de iubire care este firul roșu de susținere a întregului „eșafodaj” (doar dacă iubire nu este, nimic nu este!). George reușește să deconspire o bandă de escroci și hoți de la o fermă (Suceanu), o fermă pe care „o preia” cu ajutorul altor arendași din comună, mai târziu se implică într-o afacere energetică, c-un parc de eoliene... Desigur, o frescă socială amplă nu putea rata... Politicul (mai deloc militarizat, ca în epopeele lui Homer!), discursul unui politician fiind antologic: „-Nu se poate, dragă, să renunț. Tocmai acum, în prag de campanie, să renunț la primărie? Acum, când ticălosul de Titi Bădic, javrele de subalterni, vicele și perceptorul, toți se încumetă să mă înfrunte, să mă atace la baionetă, să mă facă pulbere, eu să mă retrag din cursă ca un laș? Cum să-mi abandonez alegătorii, ca pe niște pușori lipsiți de apărare în fața corbilor necruțători? Ar fi o inconștiență, dragă, o lipsă de responsabilitate. Or, existența acestor bătrâni minune din tabăra noastră îmi sporește mândria și forța de luptă. Îți dai seama că i-aș dezonoara cu o astfel de atitudine lașă? (...) Politicienii nu au nevoie de experiența înaintașilor. Ei demolează totul, chiar și ceva bun ce au început înaintașii lor. Pe cei dinaintea lor îi strivesc sau îi denigreză dacă n-au apucat să moară. De aceea vreau să fiu primar până la moarte.” (II, p.121 - din capitolul „Surprize electorale”). În același capitol mai este un discurs savuros, apropo de globalizare, tradiții, toleranță ș.a.m.d., aparținând unui avocat, maestrul Șmil Rosenberg: „În zilele noastre, planeta a devenit prea mică pentru noi, măi. Eu am avut o singură fată. Un hoț de jidan mi-a furat-o și a plecat cu ea în Israel și de-acolo au plecat tocmai în Canada, unde mi-au făcut doi nepoți frumoși, pe care i-a crescut nevastă-mea, plecată și ea în Canada, de vreo cinspe ani. Acum nepoții mei sunt piloți în armata canadiană, măi. Iar nevastă-mea a rămas cu fata la hoț, că el este inginer chimist. Lucrează tot pentru Canada. Numai eu am rămas aici, că sunt patriot român, măi. Pentru că eu iubesc pe Eminescu. Uite aici (scoate din buzunarul din partea stângă a hainei o carte): este cartea cu poeziile lui Eminescu. Pot să vă recit din fiecare poezie cel puțin câteva versuri.” Iată, așadar, câteva direcții de interes pentru acest roman-fluviu (care

aduce un imn chiar și Dunării, trădând o dragoste deosebită pentru această „apă sacră” a Europei), în care este vorba și de iubire, dar și de șomaj, pensionări forțate, proteste sociale, falimente, inflație, medii sociale diferite (o subliniere aparte pentru dialogurile construite cu grija unui scenarist - sarcină ușoară pentru o eventuală adaptare pentru un film serial)... Umbra lui Caragiale este și ea prezentă: de pildă, părinții celor doi eroi principali hotărăsc să-i logodească, dar până la nuntă, gândind „imperialist”, vorba vine, vor să-și unească hectarele recuperate de la C.A.P. desființată, numai că Vasile (teribilă scena descrierii morții sale după un accident cu căruța pe șosea în timpul unei furtuni!) și Floarea s-au certat pe motivul șefiei noii Asociații de... familie, logodna este... interzisă, celor doi li se mai interzice și să se mai întâlnească! Ce mai, o nouă poveste ca în Romeo și Julieta (la Mizil?)... Nașterea unui prunc către final de carte este semn de... Bunăvestire, provocarea destinelor de către scriitorul Năstase Marin finalizându-se cu o lovitură nu de palat, nu de teatru, ci de... aeroport, cu o cerere de iertare în fugă și parcă, dacă nu ne înșelăm, cu o promisiune de continuare. Ceea ce ar fi oarecum normal, ținând cont că „Penelopa” este unul dintre cele mai ambițioase proiecte de la Dunărea de Jos.

NINGERI-DELICATEȚE, INTENSITATE ȘI CANDOARE

VERONICA ȘTIR - NINGERI - ED. STUDIS 2015, IAȘI

DAVID DORIAN

Lirica

Veronicăi Știr este dominată de nostalgii și candori, în pofida trendului literar excedat de mizerabilism, de experimentul zgomotos ce eșuează

adeseori în platitudine, sau în poezia formelor osificate, ce nu mai comunică mare lucru.

Poeta, dar și excelenta traducătoare a lui Sartre, Berdiaev, a poeziei de expresie franceză, mizează în volumul de față pe poemul scurt, de

mare intensitate. Poemele sale sunt fulgurații ale unui suflet pur, nealterat de modele trecătoare; miniaturile sale amintesc de stampele japoneze în care norul, copacul, ființa necuvântătoare sau floarea se transformă în entități, simboluri pregnante, de concentrarea imaginii sau a ideii din poezia haiku, din care de altfel a și tradus. În poemul pagodă, poeta surprinde cu finețe și exactitate un univers exotic, dominat de pagode și flori de cireș: cochetăria pagodei/ scăldată-n spumă de cireș/ vraja ikebanei/ unicitatea sacră a ceștii de ceai/ pașii micuți/ rupți din inocența copilului/ discreți

efluviilor de parfum/ alunecoase încât/
nu le poți pune un nume.
Candori turnate în matricea
poeziei reliefează profilul unei autoare
ale cărei virtuți constau în simplitatea
notației, însoțită de reflexii și reflecții
surprinzătoare. Un sentiment tragic,
precum o boare răcoroasă, străbate
poemele: cuiele-mi sfârtecă din carne/
cum vulturii au plăcere la ficat./ nu ne
mai vedem/ spune infirmiera/ îngerul
întinde aripa (ninge). Iarna, anotimpul
purității și al viselor de copil, ocupă
spații ample în economia plachetei.
Peisaje hibernale citadine, cum în
poemul „teii iarna”, fixează cadrul de
început în contemplarea acestor
pasteluri miniaturale. Mecanismul
memoriei, declanșat de mirosuri și
obiecte vestimentare, de unelte
aparținând lumii arhaice, aduce sub lupa
măritoare imaginea tatălui: adulmecam/
mirosul de mărășești/ din buzunarele/
laibărului// valuri de iarbă/ se culcau sub
coasă// și laptele ierbii/ dulce-amar/
înțepător/ cum dorul de viață (tată). La
fel, efigia mamei, care e însoțită în vis de
tulburătoare semne premonitorii: din
nou pecetea sârmei ghimpate/ pe
masă/ nicio pasăre nu mai vine în
grădina mea/ până și crizantemele/ au
încrămenit încercuite/ flori meschine
prin pomi/ pământ sub unghii/ fire de
iarbă în păr/ cârțița memoriei va săpa
galerii lungi/ flacăra lămpii cu gaz/
dansează pe pereții mucegăiți/ iarși a
visat mama/ apă murdară în fântână/

capete de pești morți (mama).
Alte poeme exultă trăirea creștină
salvatoare, reper existențial în mijlocul
încercărilor: fie-mi după lacrimi/ după
caznela gândurilor/ nopțile negre/ în
care am înotat fără far/ știu tu ești
drept la modul absolut/ dar carnea
mea e slabă și/ se topește la
brizancercării/ deznădejde ca o mlaștină/
mi-a acoperit buzele/ cu care să te strig/
ai întins din nou mâna/ și m-ai așezat pe
pământ tare (doamne).

Poeta își duce existența fragilă
într-un oraș medieval în care
pecinginea veacurilor și-a pus
amprenta copleșitoare. Poemul
„pasaj” surprinde imaginea burgului
animat de castani și de porumbei: din
pasajul medieval/ din casele cu molii/
de sub coroana castanilor/ întunericul
pândește/ îți sare-n spinare/ și nu te
slăbește/ cu toată goana ta/ spre
turnul porumbeilor. Plopul, salcia,
mesteacănul, siluete familiare, provoacă
imaginația la asocieri surprinzătoare:
scoarța crăpată/ ca un chec/ pudrat cu
vaniliei/ și scortîșoară străveche
(mesteacănul). Din același univers
mărunt și delicat (domestic) se
reliefează imaginile unor ființe din
lumea necuvântătoarelor. Trecerea
dramatică a vremii, dureroasa lecție a
renunțării, ce-l are ca întâi exeget pe
Eclesiast, prilejuiește poetei scrierea
unuia dintre cele mai tulburătoare
poeme: vine o vreme când câmpia/ nu
te mai ia în brațele ei/ șerpi otrăvitori
pletele tale/ pietre de mare

sângerându-ți călcâiele/ nu mai ai pat/
nu mai ai leagăn/ nu mai ai hamac/ nu
mai ai umbra răcoroasă (zbucium).

Un erotism discret animă
peisajele sufletului prin care poeta
proiectează călătorii imaginare. Din
cetăți dispărute, doar nisipul și
cărămizile mai vorbesc despre
destinul trecător: ne sărutăm printre
gratii/ prinși în pânze de
păianjen/consemnează ce trăiești/ îmi
spuneai vorbind/ din ninive/ dar unde
sunt cărămizile/ din ființa-neființă
(sărut). Iarna, toamna sau primăvara,
cu sevele sfârșitului sau ale
începutului, reverberează în amintitele
peisaje lăuntrice. Se poate vorbi
despre un sentiment bacovian al
ființei: din orizont iluzia/ pădurii de
gheață/ și croncănit de ciori atârând
(bucolică). Ca și la Bacovia,
anotimpurile produc depresii,
zdruncină echilibrul fragil: furnici
neobosite/ invadează ochii/ aripile
atâră sângerânde/ depresia/ muscă
sâcâitoare/ durere surdă

de cap/ stă

după colț la pândă (depresia).

Miniaturi remarcabile transpun
cititorul în starea de grație a mării
poezii. Nostalgii și tristeți în surdină
izbutesc să tulbure prin delicatețe mai
abitir decât etalarea agresivă a
suferinței: degetele lui/ răscolesc lin
frunzișul/ cum ar cânta din liră//
pasărea ghem de cremene/ se
întoarce cu vântul/ aprinde/ rugul
frunzelor/ coboară soarele/ și cuprinde
poalele veșmântului/ și mistuie încet
(soare de toamnă). Imagini de finețe
stampelor pe mătase se nasc din
culoarea cuvintelor, cum bunăoară în
poezia „dangăt”: dangătul clopotului/
pietricică/ aruncată în apele cerului/
norii/ crestele valurilor/ pe care saltă
vapura de hârtie.

Veronica Știr scrie o poezie la fel
de valoroasă ca apreciatele sale
traduceri.

MAHABHARATA – TRADUCERE - VICTOR ȘTIR
SECȚIUNEA CXXIV
(SAMBHAVA PARVA - CONTINUARE)

Vaisampayana a spus,— "După nașterea fiilor lui Kunti și, de asemenea, a sutelor de fii ai lui Dhritarashtra, fiica regelui Madras i s-a adresat privat lui Pandu spunând:

"O, exterminatorul inamicilor, nu am nicio milă, chiar dacă tu cel mai bun, te apropii de mine! Nici eu, o, fără păcat, nu mă plâng că, deși prin naștere sunt superioară lui Kunti, sunt însă inferioară ei în funcție! Nu mă întristez, o, tu, din neamul lui Kuru, că lui Gandhari i s-au născut o sută de fii! Totuși, aceasta este marea mea durere că, deși eu și Kunti suntem egale, eu ar trebui să nu am copil, în timp ce ea are atâtea șanse ca tu să ai urmași numai de la Kunti. Dacă fiica lui Kuntibhoja ar rândui astfel încât să am urmași, atunci ea mi-ar face cu adevărat o mare favoare și ți-ar face și ție favoare, de asemenea. Ea fiind rivala mea, simt o delicatețe în a-i cere orice favoare. Dacă ești rege, binevoiește și roag-o să-mi îndeplinească dorința". Auzind, Pandu răspuns,— "O, Madri, am frământat această problemă de multe ori în propria mea minte, dar am ezitat până acum să-ți spun ceva, neștiind cum ai să primești. Acum că știu care sunt dorințele tale, cu siguranță mă voi strădui pentru acest sfârșit. Cred că, întrebată de mine, Kunti nu va refuza. Vaisampayana a continuat,— "După aceasta, Pandu s-a adresat lui Kunti în privat, spunând,— 'O, Kunti, dă-mi mai mulți urmași pentru creșterea neamului meu și în beneficiul lumii! O, binecuvântatule, asigură-te ca eu însumi, strămoșii mei și de asemenea ai tăi, să avem întotdeauna tortul funerar oferit nouă, fă ceea ce este de folos și dăruiește-mi mie și lumii ceea ce, într-adevăr, este cel mai mare dintre beneficii! O, fă ceea ce, într-adevăr, ți-ar putea fi greu, mișcat de dorința de a dobândi faima nemuritoare. Iată, Indra, chiar dacă a dobândit suveranitatea zeilor, totuși, numai pentru faimă, mai face sacrificii! O chipeșule, Brahmana, familiarizat cu Vedele, și care nu încă nu a obținut merite de mare ascet, doar pentru faimă, se apropie de maeștrii lor spirituali cu evlavie. Așa toți înțelepții regali și brahmani stăpâniți de bogății ascetice au împlinit cele mai

dicile fapte ascetic numai pentru faimă! Prin urmare, o, nevinovatele, salvează-o pe această Madri ca pe o plută (oferându-i mijloacele de a obține urmași) și obține-ți faima nepieritoare făcând-o mamă de copii!

"Adresându-i-se astfel stăpânul ei, Kunti a înțeles și i-a spus lui Madri,— 'Gândește-te, fără pierdere de timp, la vreun zeu și cu siguranță vei obține de la el un copil ca el; Reflectând câteva clipe, Madri, m-am gândit la gemenii Aswin, care, mergând în grabă la ea, i-au născut pe cei doi fii ai ei, gemeni, pe nume Nakula și Sahadeva, fără rivali pe pământ privind frumusețea personală. Și de îndată ce s-au născut, o voce corporală a spus,— 'În energie și frumusețe acești gemeni îi vor depăși chiar și pe gemenii Aswin înșiși. Într-adevăr, având o mare energie și frumusețe, ei au luminat întreaga regiune. "O, rege, după ce toți copiii s-au născut, rishii care locuiau pe muntele cu o sută de vârfuri, rostind binecuvântări asupra lor și înfăptuind cu afecțiune primele rituri ale nașterii, le-au conferit nume, cel mai mare dintre copiii lui Kunti a fost numit Yudhishtira, al doilea, Bhimasena, al treilea Arjuna și dintre fiii lui Madri, primul născut dintre gemeni se numea Nakula și următorul Sahadeva. Iar cei dinainte - cei mai mulți fii ai lui Kuru, născuți la interval de un an, unul după altul, arăta ca o perioadă întrupată de cinci ani. Regele Pandu, privindu-și copiii de o frumusețe celestă și cu multă energie, cu o mare putere și pricepere, și de amploare sufletească, s-au bucurat nespus de mult. Și copiii au devenit mari favoriți ai rishilor, precum și ai soțiilor lor, care locuiau pe muntele cu o sută de vârfuri.

"Câtva timp după aceea, Pandu a vorbit din nou cu Kunti în numele lui Madri. Adresându-i-se, o, rege, stăpânului ei în particular, Kunti a răspuns:— După ce i-am dat formula de invocare o singură dată, ea a reușit, o, rege, să obțină doi fii. Nu am fost astfel înșelată de ea? Mă tem, rege, că ea mă va întrece curând în numărul copiilor! Acesta este, într-adevăr, calea tuturor femeilor rele! Proastă eram, nu știam că, invocând zeii gemeni, puteam obține la o singură naștere copii gemeni. Te implor, o, rege, nu-mi mai porunci! Să fie aceasta darul acordat mie (de tine)!

"Astfel, o, rege, i s-au născut lui Pandu cinci fii care au fost aduși de zei și au fost înzestrați cu mare putere și au trăit cu toții pentru a obține o mare faimă și a înmulți neamul kuru. Fiecare purta semn de bun augur pe persoana sa, frumos ca Soma, mândru ca leul, priceput în folosirea arcului și a pasului leonin, pieptului, inimii, ochilor, gâtului și priceperii, cei mai de frunte dintre bărbați, care seamănă cu zeii înșiși în putere, au început să crească. Și văzându-le și virtuțile lor crescând cu anii, marii rishi care locuiau pe acel munte sacru acoperit de zăpadă au fost umpluți de uimire. Iar cei cinci Pandava și cei o sută de fii ai lui Dhritarashtra— acel întăritor al neamului kuru— au crescut rapid ca un grup de lotuși într-un lac.

"Astfel se încheie secțiunea o sută douazeci și patru a Sambhava Parva din Adi Parva. **SECȚIUNEA CXXV (SAMBHAVA PARVA CONTINUARE)** Vaisampayana a spus,— "Văzându-și cei cinci fii frumoși crescând înaintea lui în acea mare pădure de pe versantul fermecător al muntelui, Pandu a simțit puterea pierdută a brațelor sale revenindu-i încă o dată. Într-o zi din anotimpul primăverii, care înnebunește orice creatură, regale însoțit de soția sa (Madri), a început să hoinărească în pădurile unde fiecare copac făcuse noi flori. El a văzut de jur împrejur Palasas și Tilakas și Mango și Ohampakas și Parihadrakas și Karnikars, Asokas și Kesaras și Atimuktas și Kuruvakas cu roiuri de albine înnebunite bâzâind dulce. Și erau flori de Parijatas înfloriți, cu Kokila (mierla) care își revarsa melodiile de sub fiecare crenguță, răsunând cu zumzetul dulce al albinelor negre. Și a văzut și diverse alte feluri de copaci aplecați sub greutatea florilor și fructelor lor. Și erau, de asemenea, multe bazine frumoase de apă acoperite de vegetație cu o sută de lotuși parfumați. Privind toate acestea, Pandu a simțit influența blândă a dorinței. Rătăcind ca un zeu cu inima ușoară în mijlocul unor astfel de peisaje, Pandu era singur cu soția sa Madri. Și văzându-o pe tânăra Madri îmbrăcată astfel, dorința regelui s-a aprins ca un foc de pădure. Și neputând să-și înăbușe dorința, astfel aprinsă, la vederea soției sale cu ochi ca niște petale de lotus, a fost complet copleșit. Regele a prins-o apoi împotriva voinței ei, dar Madri, tremurând de frică, i-a rezistat cu toată puterea. Mistuit de dorință, a uitat totul despre nenorocirea lui. Și, o, tu din neamul lui kuru, neîngrădit de frica de blestem (rishi) și împins de soartă, monarhul, stăpânit de pasiune, a căutat cu forța îmbrățișările lui Madri, de parcă ar fi vrut să pună capăt propriei sale vieți. Rațiunea lui, astfel amăgită de însuși Marele Distrugător, îmbătându-și simțurile, s-a pierdut ea însuși. Iar regele Kuru Pandu, cu suflet virtuos, a cedat astfel influenței inevitabile a Timpului, în vreme ce era unit în relație sexuală cu soția sa.

"Atunci Madri, strângând trupul stăpânului ei mort, a început să plângă cu voce tare. Iar Kunti cu fiii ei și gemenii lui Madri, auzind acele strigăte de durere, au venit în locul în care regele zăcea în acea stare. Atunci, o, rege, Madri adresându-se lui Kunti cu o voce jalnică, a spus: "Vino aici singură, Kunti, și lasă copiii să rămână acolo". Auzind aceste cuvinte, Kunti, ceru copiilor să rămână, și a fugit repede, exclamând, —" Vai de mine! și văzându-i pe Pandu și pe Madri întinși pe pământ, ea s-a dus îndurerată spunând,— Pasiunile îi erau sub control complet, acestui erou, Madri, fusese tot timpul urmărită de mine cu grijă! Cum de atunci, uitând blestemul lui rishi, s-a apropiat de tine cu o dorință aprinsă o, Madri, acest om de frunte ar fi trebuit să fie protejat de tine! De ce l-ai ispitit în singurătate? Mereu melancolic la blestemul rishi, cum a făcut el să fie vesel cu tine în singurătate? O, prințesă de Valhika, mai norocoasă decât mine, ești cu

adevărat de invidiat, pentru că ai văzut chipul stăpânului nostru plin de bucurie. "Atunci Madri a răspuns,— 'Am venit soră, cu lacrimi în ochi m-am împotrivit regelui, dar el nu s-a putut stăpâni, aplecat, pentru a face ca blestemul lui rishi să fie împlinit! "Kunti a spus,— "Sunt cea mai mare dintre soțiile lui căsătorite; meritul religios principal trebuie să fie al meu. De aceea, Madri, împiedică-mă să nu împlinesc ceea ce trebuie împlinit! Trebuie să-l urmez pe stăpânul nostru în regiunea morților! Ridică-te, Madri, și dă-mi trupul lui. Creșteți-i pe acești copii! Madri a răspuns, spunând,— 'Încă îl strâng pe stăpânul nostru și nu l-am lăsat să plece; prin urmare, îl voi urma. Apetitul meu nu a fost potolit. Tu ești sora mea mai mare, lasă-mă să am aprobarea ta. Cel mai important dintre prinții Bharata se apropiase de mine, dorind să aibă relații sexuale. Apetitul lui este nesățios dar, nu îl voi urma în regiunea Yama pentru a-l satisface? O, venerată, dacă îți supraviețuiesc, este sigur că nu voi putea să-ți cresc copiii ca și cum ar fi ai mei. Nu mă va atinge păcatul din cauza asta? Dar tu, Kunti, vei putea să-mi crești fiii ca și cum ar fi ai tăi! Regele, căutându-mă cu dorință, a mers în regiunea spiritelor; de aceea, trupul meu ar trebui să fie ars împreună cu al lui. O, venerata soră, nu-ți refuza aprobarea pentru ceea ce îmi este plăcut! Cu siguranță vei crește copiii cu grijă! Asta, într-adevăr, mi-ar fi foarte agreabil. Nu am alt sfat de dat!

Vaisampayana a continuat,— "Spunând acestea, fiica regelui din Madras, soția căsătorită a lui Pandu, a urcat pe rugul funerar al stăpânului ei, acel taur printre oameni."

Astfel se termină secțiunea a o sută douăzeci și cinci a Sambhava Parva din Adi Parva.

Pledoariile literare ale Dorei Alina Romanescu

Diana Dobrița Bîlea

Scriitoarea Dora Alina Romanescu, Saveta Georgescu după numele său real, este născută la Rebra, în județul Bistrița-Năsăud. Autoare a peste douăzeci de cărți, majoritatea romane, ea privește lumea contemporană dihotomic și își asumă pedagogic misiunea stringentă de a face cunoscute aspectele negative ale realităților actuale, de a (re)trimite la niște repere morale validate de secole, precum dragostea, credința și respectul față de semenii, de a identifica acele căi sigure de prevenire a răului sau de recuperare și salvare atunci când acest rău s-a produs deja la nivel individual sau social. Omenia este în romanele sale calitatea de bază pe care dorește s-o impună pe tapetul lecțiilor ce trebuie învățate, cât mai repede și cât mai temeinic mai ales de către adolescenți, a căror personalitate se află încă în formare. Apelul pentru omenie se adresează în aceeași măsură adulților, pe de o parte acelor care distrug vieți și pervertesc conștiințe și suflete

tinere, iar pe de altă parte, părinților care își neglijează copiii, mai ales educația acestora, din motive mai mult sau mai puțin obiective. Pledoariile literare ale Dorei Alina Romanescu sensibilizează, invită la reflecție și la reconsiderarea lumii noastre pentru ca valorile umane și nu în ultimul rând viața să triumfe.

Invocarea instanței divine, o constantă în romanele Dorei, se înscrie pe aceeași linie a efortului de a ne face să înțelegem că reorânduirea societății, a lumii, a sufletului și a minții omului după canoanele etice și religioase este un imperativ al zilei de azi. Dumnezeu este văzut ca un aliat suprem al luptei omului bun cu omul rău și ca decident unic până la urmă, din fericire, care veghează la integritatea fizică și sufletească a celor credincioși. Neiubirea de Dumnezeu este, în concepția Dorei Alina Romanescu, cea care duce negreșit la neiubirea de oameni. Pentru a fi totul mai elocvent, Dora Alina Romanescu zugrăvește tabloul lumii în tușe accentuate, care nu lasă loc pentru o altă interpretare decât cea evidentă. Liniile fine, ce trimit spre reverie, sunt cele care schițează imaginea unei îmbrățișări, a unei întâlniri între două suflete care se iubesc, a naturii surprinse în diferite momente ale zilei împletite deseori cu momentele miraculoase ale vieții umane. Tușele groase au rolul de a sublinia caracterul și urmările unor sentimente, stări, trăsături, acțiuni, precum: iubirea și ura, lăcomia și generozitatea, moralitatea și perdiția, bogăția și sărăcia, credința/încrederea și deznădejdea, suferința și fericirea, ispita și înfrânarea, curajul și frica, frumosul și urâtul, omorul și nașterea vieții etc. Impresia de real persistă în cărțile sale, alertând conștiințe.

Ca o mamă care vrea să-și știe fiii în regulă, dar care vrea să-i și învețe, să-I călească, să-i pregătească pentru viață trimițându-i mai departe să afle pe propria lor piele binele, dar și răul lumii în care trăiesc, Dora Alina Romanescu ticluiește pentru personajele sale evoluții spectaculoase, cu un deznodământ care include neapărat și niște învățăminte. În romanele sale, omenia și capacitatea de a iubi asigură împlinirea celui mai important deziderat uman: acela de a fi fericit. D. A. Romanescu arată oamenilor perspectiva unei Arcadii a fericirii și a purității și îi îndeamnă să se străduiască pentru a ajunge într-o zi acolo. Identifică această Arcadie în sânul familiei, unde iubirea trebuie să apere, să bucure, să dea viață, și neapărat pe pământul străbun românesc.

Este evident că Dora Alina Romanescu, o prozatoare care îi împarte pe oamenii-personaje în buni și răi pentru a da fiecăruia după inima și după fapta sa, consideră că oricine merită o a doua șansă pe considerentul că bunătatea poate fi îngropată sub grămezi de griji, de nevoințe și nevolnicii, de răni vizibile sau invizibile și trebuie neapărat scoasă la lumină. Dacă personajul e vindecabil, și aici vorbim doar de spațiile lui sufletești, autoarea are vizavi de acesta un mod de gândire în genul aserțiunii lui Nietzsche: „În rana însăși stă puterea de tămăduire”. Și își pornește personajul pe calea îngerească a vindecării. Dar dacă resursele sufletești ale personajului sunt goale de iubire și pline de neîngăduibile vrăjmășii, acesta va primi indubitabil pedeapsa lumească meritată.

Dora Alina Romanescu este și un fin psiholog, care dovedește că omul, actor social fiind, nu poate înțelege toate lucrurile omenești și lumea din care face parte stând liniștit într-un castel

care îi oferă totul, mai puțin realitatea cu toate straturile și substraturile ei uimitoare. Spune printre altele, cu mijloacele specifice romanului, ceea ce opina Goethe despre cunoașterea de sine: „Mărturisesc aici că marea și atât de importanta misiune veche de când lumea «Cunoaște-te pe tine însuși» mi s-a părut întotdeauna suspectă, un fel de șiretlic al unor preoți asociați în taină care vor să-i rățăcească pe oameni prin cerințe de neatins și să-i abată de la activitatea față de lumea exterioară spre o falsă contemplare interioară. Omul se cunoaște pe sine însuși numai în măsura în care cunoaște lumea, pe care o percepe numai în sine însuși și pe sine însuși în ea”. Viața cu toate ale sale constituie izvorul de inspirație al autoarei. Scenele sunt atât de veridice, încât par decupate din cotidian. Iar detaliile, deși nu foarte multe, dar precise și ușor de văzut cu ochii minții, conduc spre imagini vii, clare, cinematografice. Este impresionant felul în care Dora Alina Romanescu își tratează personajele. Iubindu-le pe fiecare la fel de mult, dar diferit – pe unele cu admirație, cărora le conferă un spirit elevat și pe care le folosește drept modele pentru cei confuzi, neajutorați, imaturi, imorali etc., pe altele cu grijă părintească –, obiectivul său este acela de a-i aduce pe toți sub un numitor comun, singurul care le poate asigura liniștea sufletească: iubirea, aceasta incluzând și respectul pentru sine și pentru celălalt.

Pe de altă parte, romanciera atrage atenția asupra altor aspecte importante ale societății noastre contemporane, și anume: pericolul drogurilor, necunoașterea/pierderea sentimentelor de iubire în favoarea dorinței de satisfacere imediată și cu orice risc a instinctului sexual de la vârste tot mai tinere, rolul educației din familie și din școală, rolul bisericii etc. Meritul Dorei Alina Romanescu este acela că, după ce își plimbă personajele prin iadul pământean, făcându-le să ia act de propriile neajunsuri caracteriale, sufletești etc. și de suferințele de tot felul ale oamenilor din jur, ea le arată perspectiva fericirii și a purității și le îndeamnă să lupte pentru a ajunge într-o zi acolo. Pentru împlinirea acestui scop, nu lasă nimic la voia întâmplării și nu pierde din vedere niciun amănunt. Putem spune, în consecință, că demersurile literare ale Dorei Alina Romanescu sunt un fel de călătorii ale sale prin lume, cu multe stații, unde fiecare oprire durează atât timp cât e nevoie pentru îndreptarea unei situații neconforme cu normele etice și, mai ales, cu iubirea, așa cum trebuie ea percepută și trăită de fiecare om.

Romanele Dorei Alina Romanescu emoționează și țin cititorul cu sufletul la gură de la prima și până la ultima pagină. Scrie într-un stil clasic, având o exprimare limpede și fluentă. Îndeamnă la reflecție, dă aripi celor a căror imaginație tinde să zboare către tărâmurile de basm și mai ales oferă speranță acelor care, din diferite motive, nu mai cred în ei înșiși, în oameni sau în Dumnezeu. Scrie pentru toate vârstele și pentru multe dintre gusturile cititorilor de astăzi. Dovedindu-și iubirea de semeni, Dora Alina Romanescu nu lasă la voia întâmplării evenimentele viitoare, ci, invocând un Dumnezeu prezent și îndurător, are pentru toți un mesaj de întărire a nădejzii în ziua de mâine și în capacitatea de resurrecție sufletească a fiecăruia, oricâte ziduri sau hăuri li s-ar deschide în fața ochilor. Iată acest mesaj: „Viața începe în fiecare zi, viața renaște, reînfloarește. Viața îți dă dreptul să mergi mai departe, să te regăsești, să te reinventezi, să te bucuri de un nou miracol divin. Atunci când un capitol din viața ta s-a sfârșit, Dumnezeu Atotputernicul îți oferă un nou început!”

Mi-e dor să-mi fie dor...

Dora Alina Romanescu

Mi-e dor să-mi fie dor de clipele cu care timpul s-a jucat în trecerea sa prin viața mea!

Mi-e dor să-mi fie dor de timpul care te îndemna să alergi în căutarea fericirii, de timpul care te îndemna să ai bucurii nesfârșite!

Mi-e dor să-mi fie dor să merg pe drumul cu pământ bătătorit de pașii trecătorilor, să am în stânga mea pădurea iar în dreapta apa care îmi dezmiarda auzul cu clipocitul ei ritmic!

Mi-e dor să-mi fie dor de o mână catifelată care să-mi cuprindă mijlocul și apoi să mergem tăcuți călcând pios pe covorul cu frunze, ascultând geamătul înăbușit al naturii pe care frumoasa toamnă tocmai și-a așezat mantia cafeniu-aurie!

Îmi este dor să-mi fie dor de o voce caldă care să mă îndemne să intrăm pe cărarea din pădurea arămie și să ne lăsăm sufletele să plutească libere printre copacii ce foșnesc, parcă ar interpreta o melodie tainică, apoi valsează, când într-o parte când în alta, dirijați de bagheta invizibilă a unui vânt ce face parte din suita frumoasei zâne, toamna!

Îmi este dor să-mi fie dor să urc spre dealul de la marginea locului drag copilăriei mele, să urc treptele construite de oameni din pietrele râului de la marginea pădurii, acum sfărâmate de intemperiiile vremii, uitate de cei cărora le-au fost de folos altădată!

Îmi este dor să-mi fie dor să simt o mână protectoare care mă sprijină cu delicatețe, în timp ce calc pietrele îmbătrânite și uitate de lume, ca să-mi ușureze pașii prin covorul bogat al frunzelor! Doar frunzelor le mai pasă de pietrele care cândva au fost umblate zi și noapte, zuruind ritmic sub pașii trecătorilor.

Mi-e dor să-mi fie dor de liniștea ce mă învăluia când priveam extaziată stejarul falnic care se încăpățâna să-și păstreze frunzele, deși toate erau colorate într-un galben celest!

Mi-e dor să-mi fie dor să să-mi las spiritul să hoinărească prin locurile încărcate cu cele mai frumoase amintiri, să le strige, să le deștepte, să mi le aducă în suflet!

Mi-e dor să-mi fie dor de chipurile atât de dragi care s-au îndepărtat atât de mult de mine, deși sunt prezente în biblioteca din sufletul meu! ei!

Mi-e dor să-mi fie dor de mine, de femeia visătoare de altădată, de luptătoarea cu vicisitudinile vieții! Mi-e dor să-mi fie dor de spiritul meu căreia îi plăcea să hoinărească zi și noapte în căutarea de frumusețe și taine, de adevăr, de bunătate și pioșenie! Mi-e dor să-mi fie dor de toate clipele cu care am fost binecuvântată în viața mea pământească!

Mi-e dor să-mi fie dor...!

Avem mereu ceva de care să ne fie dor. Avem mereu ceva de uitat. Avem mereu ceva de tănuit. Avem mereu ceva de iertat. Avem mereu ceva de învățat. Mereu, mereu, puțin câte puțin, dor după dor... Nu le putem căra pe toate cu un singur suflet.

Robert Șerban – Povestitorul Livia Ciupercă

În recentul său volum de proză scurtă, intitulat *Oameni în trening* (Polirom, București, 2021), Robert Șerban ne surprinde prin câteva ipostaze epice desprinse din actualitate a contemporană, mai precis, semnale care dovedesc transformări, unele șocante, din mediul românesc-postdecembrist.

Sub ochiul avizat al prozatorului, peisajul românesc, muncile câmpului, tradițiile, obiceiurile nu au suferit mutații însemnate, însă metehnele românilor înfloresc prin dubioasele exemple care se implantează, maladic, în societate. Un exemplu de-a dreptul șocat ni-l oferă schița Înapoi în țară. Recunoaștem naratorului finețe ironică (Motive de mâncărime, Inevitabila demență), amprentări coborând din epoca antedecembristă (Buchetul de nemuritoare), tentațiile nefirescului maladiu (Ca din tun) sau dezamăgirea că lumina unei lumânări (luată chiar dintr-o biserică) nu poate să slujească gestului sinucigaș (Foarte aproape, lumânarea). Impresionează diversitatea temelor și a motivelor epice abordate. De la rememorarea unor amintiri (firești sau nu) din copilărie (Zale sudate una de alta), salvarea de la înec de către un câine (A-ju-tor!) și până la kitsch-ul în artă (Probleme

de arhitectură). Prozatorului îi place să insiste, în detaliu, asupra unor stări psihice, precum: teama de ridicol (Alunecarea), problema frustrărilor adolescente (Chiar nu contează), rezultatul unui tatuaj (O altă lucrare de artă), influența nefastă a drogurilor (Flagrant), groaza că un răufăcător deschide ușa și dă buzna peste tine (Lătratul furios al unui câine). Provocatoare fi-va pentru cititor, un mare semn de întrebare: „Ucide” Cartea? Și-un posibil, și interesant răspuns. Doar Apa....vizualizând... o „bibliotecă”, pe o barcă, înecată în apele de pe o insulă din Delta Dunării (Naufragiul din centrul orașului)!... Prozatorul este pregătit să ofere, în plan ficțional, și un posibil gest în salvarea armoniei unui cuplu, schimbarea de atitudine. Decizie esențială.

În narațiunea Balebă proaspătă, vocea actorială avertizează asupra unui flagel, lăcomia care poate lua mai multe înfățișări, uneori, dezgustătoare. De ce-s îmbrăcați „oamenii”, adică, protagoniștii lui Robert Șerban în „trening”? Simplu. Pentru a conștientiza câte fațete poate „îmbrăca”, în orice clipă, ființa umană a zilelor noastre, într-această

nebunie cotidiană. Și dacă-i „nebunie”, ce mai constatăm? Alinierea scriitorului și la

„moda” timpului său?! În fond, își zice, de ce nu ar face (și el) „corp comun” cu tagma scriitoricească dintr-acest mileniu, zicându-și...

„Puțin condiment periferic nu strică nimănui”! Mă refer (și nu numai) la dubioasa fantezie naratologică, Rețeaua deasă de fire. Firește, veți vocifera, invitându-mă să reflectez asupra avangardei românești... etc.! Dar eu completez doar astfel: N-ar trebui, totuși, săconștientizăm, că nu avem voie să desacralizăm actul creator?! N-ar merita (oare) să ascultăm și de alte voci, precum cea a Părintelui Iustinian Chira?!

Adresându-se lui Ioan Alexandru, scria: „Suntem Țară de poeți și născători de lumină. Luceferi ai neamului” (Cluj-Napoca, 27 iulie 1975)!

Prea bine știm, orice întâmplare cotidiană se poate transforma într-o înlanțuire ficțională, dar respectând rolul și rosturile actului artistic, precum o remarcăm, de altfel, în marea ei majoritate, și la prozatorul Robert Șerban. Să nu uităm, literatura este „expresie”, iar limbajul ei „fenomen” (ca să-l cităm pe Benedictto Croce). Cu tristețe, dureros de obiectiv, Profesorul Liviu Papadima arată că după 1990, asistăm la „răsucirea cu 180

32

grade a decalogului” propus de academicianul Romulus Marcus. Și-ar merita să desprindem din „decalogul” formulat de cunoscutul matematician, mai precis, din cele „zece nevoi umane”, doar cel care se referă la „nevoia de întrebare și de mirare”. Oare cum „dăm sens vieții”? „Împrospătând” exprimarea personajelor noastre ficționale cu termeni clasati la periferia vocabularului? Chiar simțim, imperios, să-i imităm pe confrății de aici sau de aiurea, din „nevoia de joc”, imaginându-ne și descriind, cu nesaț, scene „fierbinți”, în mod expres, într-o „alinie” universală?! Sau, carecumva, visăm la vreun nobel?! S-ar cuveni cunoscute și puse în aplicare judecățile formulate de neuitatul Profesor Romulus Marcus. E dureros să constatăm (conform analizei întreprinse și de profesorul Liviu Papadima, a se lectura Un decalog sau mai multe, ediția 2022) reversul medaliei bunului simț. E regretabil să transformăm „nevoia de cultură” în „nevoia de incultură”! De ce această absurdă „plăcere” de a ne tăvăli prin păienjenișul cel periferic?! Dacă simțim neapărat „nevoia” unor picanterii, ele ar putea fi dozate cu măsură și într-un mod elegant și subtil, așa cum, o putem recunoaște chiar la clasicii literaturii române sau universale. Aceste umile constatări se adresează Dumneavoastră, dragi și talentați scriitori români tineri. Rogu-vă, nu vă îndepărtați de frumusețea și farmecul Limbii Românești. Ar fi păcat. Mare păcat!

Iubiri cu angajament

„Iubito, frunze ruginii,
Nasc anotimpuri de visare.”
(Alexandru Ometiță - „Amiezi de toamnă”)

La o recentă întâlnire literară de la Bistrița, poetul Alexandru Ometiță mi-a dăruit mai multe cărți de poezie scrise de el. Am lecturat vreo două volume. Unul dintre ele, „Trăiri” (Editura „StudiS”, 2022), mi s-a părut mai unitară din punct de vedere tematic.

Poetul este un menestrel al iubirii, un romantic, cam declarativ, uneori bombastic, plin de teatralitate. El clădește pedestale lirice înalte iubitei, ca apoi să o coboare în sintagmele banale ale declarațiilor de amor.

Iubirea înseamnă căutare („Căutare”), așteptare înfrigurată cu promisiuni de fidelitate eternă („Așteptare”, „În așteptare”, „Mereu aproape”), identitate de destin („Regăsire”). Recuzita gesturilor de iubire este foarte bogată. Întâlnirile îndrăgostiților se petrec în mijlocul naturii („Vis de toamnă”) sau în vis („Paralelism”). Jurămintele erotice devin angajamente solemne de comportament („Decizie”, „Dans”) ocrotitor („Departe”). Prea multe calități atribuite iubitei o transformă pe aceasta într-o întruchipare zeificată („Însemnătate”). Promisiunile făcute persoanei iubite sunt multe („Un început anume”), i se țin și lecții de etică („Tendințe”), ca totul să fie perfect, iubirea să fie una ideală.

Când poetul se lasă vrăjit de poezia regretatului Luca Onul, versul lui începe să curgă firesc: „Iubito, toamna se așterne lin/În străluciri de frunze cardinale/E rost de împlinire în destin,/Și-om tresări în brumele fugare.” („Vis de toamnă”).

Câteva cuvinte cheie punctează frecvent poemele lui Alexandru Ometiță: „trăiri, vis, destin, rouă, dor, etern” etc.

Oazele de pastel din poeziile sale sunt de multe ori niște reușite lirice: „Noiembrie și-ascunde clipele în nori,” („Noiembrie”), „Iubito, frunze ruginii/Nasc anotimpuri de visare,” („Amiezi de toamnă”), „Luminile se scurg, spre înserare,/Se scaldă-n ele liniștea din flori” („Binecuvântare”), „Dimineți de rouă mi te-aduc în prag,” („Dor”) „Te sărut peste păduri de foc, vestind/În noi, a brumelor schimbare.” („Vis ștrengar”).

Iubirea este o stare de trăire care trebuie parcursă cu intensitate maximă, cu dăruire și cu sinceritate („Recunoștință”).

Dacă poetul va renunța la exprimarea uneori bombastică, la sintagmele prea căutate, va fi mai firesc, poezia lui va căpăta o altă întrupare expresivă și va încânta pe cititor.

Ion Radu Zăgreanu

Poveștile Luciei Bibarț

Ana Ardeleanu

Literatura pentru copii nu se scrie ușor.

E dificil de păstrat un echilibru, o măsură, în ceea ce privește acest tip minunat și special de creație literară. Orice scriere, în acest sens, trebuie să fie credibilă și atractivă pentru copii.

Adesea, unele încercări sunt lipsite de acel adevăr care izvorăște dintr-o autentică pătrundere în spiritul și în tainele copilăriei. Ca să fii credibil, e nevoie de talent în primul rând, de o adecvată căutare a subiectelor, apoi de aducerea acestora în prezent.

Desigur, literatura pentru copii ar trebui scrisă doar de cei hăruiți. Azi avem mare nevoie de înprospătarea ei.

Zilele trecute, am primit de la scriitoarea pentru copii, Lucia Bibarț, două cărți, care aduc noutate și prospețime literaturii de gen, prin subiecte și abordare, prin elementul fantastic de care uzează.

Apreciez temele cultivate, modul în care brodează firul povestirii. Iscusit și temeinic. Am remarcat imaginația lor debordantă, consistența subiectelor, felul în care le dezvoltă, firescul acestora. Apreciez noutatea povestirilor sale, țesătura lor fină.

Prima carte a Luciei Bibarț cuprinde trei povești: "Zâna Pădurii", poveste care dă titlul cărții, "Coamă rebelă" și "Prințesa cea tristă".

Poveștile au miez, respectă canoanele, structura, dar au și acel "ceva" care este al autoarei. Ele captează atenția, educă dar și delectează cititorul.

În "Zâna Pădurii", mica floare galbenă are dorința fierbinte de-a fi mai mult decât este:

"Pădurea mea dragă, așa de mult aș vrea să-ți bat toate potecile. Iartă-mă, dar nu mai sunt mulțumită cu ce am. Nu știu ce mi se-ntâmplă, mi-s noapțile zile și-s frântă".

Pădurea îi îndeplinește dorința, transformând-o în Zână. Zâna se îndrăgostește de un Prinț. Dragostea lor este reciprocă, dar ea nu își poate depăși condiția, în ființa ei, deși om, rămâne mereu floare. Ca să poată fi împreună, Prințul se va transforma într-o liană, dragostea lor împlinându-se doar în acest mod.

Povestea "Coamă Rebelă" ne poartă într-o împărăție a cailor, "Regatul murgilor". Coamă Rebelă este unul dintre fiii Regelui-murg. Viața în această împărăție este fascinantă, caii sunt liberi, aleargă cu coamele în vânt, dar obsesia lor este de-a ajunge la Izvorul fermecat. Eroul, Coamă Rebelă, pleacă noaptea singur într-o călătorie inițiată, pentru a explora necunoscutul. Bea din apele izvorului și se trezește în lumea oamenilor, despre care nu știe nimic. "Deci asta era secretul Izvorului fermecat: să ducă murgii în ținutul oamenilor- dacă se adăpau din apele lui- sau să transforme oamenii în murgi".

Se împrietenește cu un pui de om, căruia nu-i cunoaște limbajul, apoi pleacă amândoi spre împărăția lui Coamă Rebelă. Niciunul dintre ei nu se adaptează lumii celuilalt, fiecare revine acasă, dar timpul petrecut împreună îi face fericiți.

Ultima poveste a primei cărți, "Prințesa cea tristă", este o poveste de excelență.

În Împărăția Stâncilor Albe, împărăteasa dă naștere unei prințese care este întâmpinată de trei ursitoare. Primele două îi ursesc numai și numai de bine, însă cea de-a treia: "O să fii tristă Prințesă, până într-o anumită zi, când norocul îți va surâde..."

Cele hărăzite de cea de-a treia ursitoare s-au împlinit. Fata era mereu tristă, nimeni și nimic nu o puteau înveseli. Părinții încercau tot ce se putea. Circul, în loc să se învesească, o întrista și mai tare, deoarece animalele trebuiau să facă ce dorea omul și nu să fie libere. Clovnul, după opinia Prințesei, era trist pentru că era obligat să-i învesească pe oameni.

Împăratul voia să afle pe cineva vrednic să-i învesească fiica. Dacă ar fi găsit un asemenea

Prinț, acesta avea să primească mâna Prințesei și jumătate din avere. Astfel, un voinic din îndepărtata împărăție, după multe peripeții și încercări prin care trece, se înfățișează la palat având asupra sa un dar, merit să-o învesească pe prințesă. Acest dar este unul neașteptat: o floare de colț.

Cea de-a doua carte se numește "Sirena Surena" și este la fel de captivantă. Prima poveste poartă titlul cărții și este o incursiune narativă în lumea adâncurilor, acea lume misterioasă care incite la cunoaștere. "Și cum sta privind spre fereastră, Surena a început să murmure încet cântecul, cântecul ei. El se înălță învăluitor ca fumul tomnatic și crescă până deveni un râu curgător."

Această lume se lasă descoperită prin intermediul personajelor bine conturate de autoare.

O poveste minunată și de factură diferită este "Rușinea Macului roșu", de fapt o legendă despre floarea sălbatică. Ea ne transportă în nemuritoarea lume arhaică, sătească, în care bunicii și străbunicii noștri știau toate rosturile lumii. Bunicului "Toate îi vorbeau. Dacă era întrebat de unde știe atâtea, răspundea: de la cer, de la pământ, de la vietăți."

Absolut spumoasă este conversația dintre Bunic și firul roșu, năzdrăvan, de mac: "...uite de ce sunt eu supărat pe oameni. Pentru că toate răutățile și nerușinarea lor, mă fac pe mine să roșesc." "Crenguța înghețată" este ultima poveste din cea de-a doua carte.

Total diferită față de ceea ce am citit până acum.

Ea vine cu contrastul dintre două lumi, două ținuturi: cel al florilor și cel al înghețurilor, care se dușmăneau de veacuri. Doar dragostea a doi tineri, unul dintr-un loc și altul din celălalt, topește ura. De remarcat umorul fin al descrierii scenei următoare, scenă foarte asemănătoare cu cele ale zilelor noastre:

"Cei doi Vodă s-au așezat semeți la aceeași masă. Ore în șir s-au spionat, s-au contrat, au răcnit și-au arătat pumnii, au izbit cu picioarele-n podea, au părăsit masa înțelegerii, au revenit, s-au scuipat și în cele din urmă s-au pupat și au legat pacea."

Poveștile sunt minunate, au o frumoasă curgere, echilibru și menirea de a-l trasborda pe micul cititor în lumea lor fascinantă. Copilului i se stârnește imaginația, emoția, devenind el însuși complicele personajelor, pe care le însoțește cu frenezie pe tot parcursul acțiunii, trăindu-le bucuriile, tristețile, împlinirile, urmărindu-le devenirea.

Proza Luciei Bibarț este una matură, exersată, conștientă.

Ea se folosește de imaginar, îl fructifică, obține efectele scontate, cu alte cuvinte, împlinește scrierea și destinul ei literar.

Lucia BIBARȚ poate fi un bun scriitor de care literatura pentru copii are nevoie.

Mult Succes în activitatea literară, îi dorim.

"O zi de pomină!", "Lampa licuriciului" – Lucia Bibarț**Ana Ardeleanu**

Poveștile Luciei Bibarț ne fură și ne duc în lumea copilăriei cu o anumită știință pe care scriitoarea o deține. Un soi de un truc, de magie care ne poartă spre tărâmurile de vis.

Lucia Bibarț este un autor de povești pentru copii, demn de toată atenția! Cum am mai spus și cu o altă ocazie, acest gen de literatură este cel mai dificil de abordat.

Pentru că poveștile pentru copii au menirea de-a câștiga atenția cititorului de vârstă mică, prin frumusețea și arta scrierii, pregătindu-l să devină un viitor cititor conștient și pasionat de lectură. Ele educă, dar și delectează, oferă emoții, descriu experiențe, pe care, micul cititor, nu le-a trăit încă.

Scriitorul de azi este pus în situația de a concura cu diferite oferte vizuale, extrem de spectaculoase prin ceea ce propun, multe dintre ele comerciale. El are, ca arme de cucerire, talentul, cuvântul, iar acesta trebuie folosit cu multă iscusință, creativitate, pentru a prezenta interes pentru cei mici, pentru a face față acelui gen de concurență, enunțat.

Autoarea m-a cucerit prin felul cum își contruiește personajele, mai mult, putem vorbi deja despre marca Lucia Bibarț.

Cărțile ei sunt amuzante, copioase, spumoase, contaminante, surprinzătoare.

Și ca să conving, citez din cea mai proaspătă apariție editorială, "Lampa licuriciului", Ed. MOON, Arad, 2021:

"După un timp, interesul oului s-a mutat de la plicticoșii lui frați la ceva ce-l minuna de-a dreptul!

Din când în când, dintr-o anumită parte a rotunjimii sale licărea oarece așa ca un oftat timid și ascuns, o pâlpare slabă, slabă de tot. La început i s-a părut că a pățit o nepățită și că va muri... Nici n-a mai putut adormi de grijă. Asta până a constatat că pâlparea aceea plâpândă li se întâmpla și fraților lui câteodată.

Apoi s-a liniștit. Așa era el! Avea prinsă de corp o...lămpiță!"

Așa cum ne-a obișnuit, cărțile Luciei conțin, pe lângă ingredientele amintite frumusețe, poezie, propeție care imită, pe undeva firea copilului.

Iată, spre exemplificare, două fragmente, din aceeași carte, "Lampa licuriciului":

"Pâlpaici a ridicat încet și cu multă precauție ușa, ușa Acoperișului lumii. Ce a urmat? I-a stat inima în loc. S-a sufocat. A uitat cum îl cheamă.

(...) Stelele! Cu ele făcea acum cunoștință Pâlpaici și cu bolta cerească. Era și el o aprindere și o stingere de stele. Aici... pe Acoperișul lumii... nu simțea că mai are picioare, aripi, ochi, gură. Nimic. (...) Pâlpaici își muta privirea de la lampa lui, la valsul luminilor din iarbă. Îi venea să țopăie de bine. A înțeles pe loc că pe pământ se aflau ascunși o mulțime de alți licurici asemeni lui. Mici și cu lampă. Iar în mijlocul lor a zărit lumina de cu o seară înainte. Lumina aceea geamănă lui, lumina care avea același ritm și aceleași nuanțe. Părea la fel de veselă și parcă-l chema într-un fel anume".

"Era o dumnezeiască noapte de vară... Iar el, licuriciul cel neștiut de nimeni, începea să trăiască. În apropierea, în miezul dragostei, pierzându-se în ea ca și când atunci, în chiar acel moment, s-ar fi născut..." În "O zi de pomină", Ed. Gutenberg, Arad, 2019, personajele au comportamente și preocupări umane, iar asta le apropie și mai mult de înțelegerea copiilor. Tot în acest scop, autoarea croiește povestea. Numele date personajelor, dialogurile purtate, intrigile țesute cu iscusință, sunt cu adevărat

captivante, tonice. În "Pădurea Tuturor" viața personajelor crează un adevărat spectacol, bine orchestrat, bine dozat de către autoare.

Cartea de povești "O zi de pomină!" debutează cu un dialog amuzant între Pupăza, ce-și face datoria de "ceas deșteptător" și Domnul Ursulescu - "flăcăul tomnatic", cel deranjat din somn de "pupăitul" Pupezei.

"- Pu-pu! Pu-pu! Pu-pu!

- Pu-pu! Pu-pu! Pu-pu!

- Fir-ar să fie de Pupăză! Pupăie când ți-e lumea mai dragă! Poftim! Nu e nici 7... și ea umblă ca descreierata! - se trezi din somnul dulce ca mierea, dl. Ursulescu. Furios, începu să-și scarpine blana.

- Pu-pu! Pu-pu!... continuă Pupăza să-și facă datoria de „ceas deșteptător”.

Dl. Ursulescu se opri din scărpinat mormăind printre dinți, își trase scufia peste urechi și se

întinse iar sub plapumă. Dar.....

- Pu-pu! Pu-pu! Pu-pu! răsună sfidător vocea „ceasornicului”. Dl. Ursulescu se întoarse strâmbând din buze pe partea cealaltă. Moțul scufiei îl plesni peste obraz și, mânios, îi aplică una trimițându-l la locul lui. Apoi, cu un gest sigur, își trase peste cap plapuma vrând parcă să spună: „Poți acum să pupăi până când te-o durea limba”. Și într-adevăr: Pu-pu-ul răsună din nou”.

Pe parcursul poveștii lucrurile se animă mai tare, intră în acțiune și familiile: Lupulescu, Bursucescu, Porumbescu Veverișescu... E MARE freamăt în "Pădurea Tuturor", freamăt ce culminează cu o horă între viețuitoare!

Prezentăm o savuroasă introducere a familiei Lupulescu:

"Vizavi de scorbura Bursucului își ducea zilele, când pe ploaie, când pe vânt și desigur și pe soare: Familia Lupulescu.

Domnul, mare judecător, a ajuns o persoană respectabilă și ca atare nu se mai gândea nici la „cei trei iezi cucuieți”, nici la iepuri, ce mai? se transformase în vegetarian convins. Toată lumea știa de la ce l se trăgea schimbarea: făcuse o întorsătură frumușică de mațe, după ce înfulecase pe nemestecate, pe vremuri, un arici. Atâta i-a fost de rău atunci, că s-a jurat pe toți sfinții să se lase de carne, nu numai în post - cum îl „înțârcase” soața, ci în toate cele 365 de zile, mă rog... 366 de zile ale anului. Zis și făcut! A început să se îndoape cu măcriș și zeamă de urzici. A scăpat de burtă și acum era mai sprinten de picior când îl alerga soțioara pe după masă.”

O altă scenă amuzantă este cea în care mama iepuroaică își amintește de o pățanie a fiilor săi,

Rilă și Ilă, când au fost prinși în grădina vecinului: "-Cine v-a adus în grădina mea, urechiaților? i-a întrebat vecinul cu o vergea în mână./ -Ne-a suflat vîntul aici, vecine, i-a răspuns sigur Rilă...- Dar cu morcovii mei ce aveți?/- Ne ținem de ei, ca să nu ne zboare mai departe-a sărit Ilă.”

Citind cartea Luciei Bibarț, mi-am amintit de spusele domnului Nicolae Manolescu, într-un articol publicat în revista "România literară" și citat de Vasile Molan.

"Nicolae Manolescu descoperă o trăsătură importantă a textului literar pentru copii, umorul, fiind cunoscut faptul că mulți copii receptează pozitiv umorul și sunt atrași de el, textele literare cu umor sunt citite cu plăcere. (Vasile Molan)

Lucia Bibarț aduce, în poveștile sale, suficientă voie bună și umor garantat, încât să-l binedispună pe micul cititor, să-i deschidă apetitul pentru lectură.

"Lampa licuriciului" și "O zi de pomină!" sunt două cărți semnate de arădeancă, în care poți descoperi, cititorule, copil sau adult, o lume fascinantă, un răsfăț literar, ce nu trebuie ratat.

Vrei să petreci "O zi de pomină", dragă cititorule? Cu minunatele povești ale Luciei Bibarț, îți vei împlini dorința!

Fâșii de viață – Tudosia Lazăr**Prof. (drd.) Petronela Apopei**

„Oricum ai fi privit lucrurile, nu se vedeau decât nevoile oamenilor...” mărturisește Tudosia Lazăr în volumul de proză „De-ar ști omul ce-ar păți...”, apărut la Editura „Olimpias” din Galați, în 2011, iar ea încearcă să satisfacă nevoia oamenilor de cunoaștere, de lectură, prin filele acestei scriituri.

Pornind de la realitatea cruntă pe care mulți români o trăiesc de mai bine de 30 de ani,

Tudosia Lazăr face o radiografie a unei părți de viață trăită de o femeie, o „badantă” dintre mile care duc greul înstrăinării, dar și al capriciilor celor la care lucrează sau pe care-i îngrijesc.

Personajul principal, Lola, o femeie căsătorită, frumoasă și atrăgătoare, pleacă în Italia (unde mai muncise) ca să adune un ban în plus, pentru că traiul în România este unul dificil.

Pus pe seama sistemului deficitar pe care românii sunt nevoiți să-l accepte, oamenii au luat drumul pribegiei, din cauza lipsei locurilor de muncă (sau dacă acestea există, sunt prost plătite).

Pe fondul acestor neîmpliniri și nemulțumiri, lumea a emigrat spre meleaguri mai primitoare (oarecum), în țările vestice pentru a deveni „slugi” la stăpâni străini. Lola merge în locul unei prietene, pentru o lună de zile, muncind la îngrijirea unei bătrâne, Augusta, o doamnă, fostă director de bancă, acum imobilizată într-un cărucior cu roțile, și suferindă de o boală ce i-a afectat creierul.

Deși autoarea l-a numit „miniroman”, volumul are un singur fir narativ, cu puține personaje caracterizate sumar și surprinse în doar câteva momente din viață, acțiunea petrecându-se numai într-o lună.

Narațiunea ține cititorul – spectator prezent și ancorat în povestea (deloc veselă) a Lolei.

Mai e prezent și dialogul, pasajele descriptive nefiind pregnant conturate, accentul căzând pe situații de viață, pe acțiune, iar nu pe personaje sau locuri.

Situațiile cu care se confruntă Lola, îngrijitoarea Augustei, sunt firești pentru femeile care lucrează „la fix” și care sunt puse în situații incredibile, cu tot felul de bolnavi pe care-i au în grijă (capricii, jigniri, umilințe, acuzații nefondate), condiții în care sunt obligate să-i înțeleagă

(când sunt triști, solitari, etc.), să empatizeze cu ei, să-i îngrijească, să le suporte toate hachițele.

Oameni fără sentimente sau suferind de diferite boli psihice și fizice (afecțiunea fizică îi face labili psihic) se consideră Dumnezei, pretinzând de la angajații lor o supunere totală.

Augusta, bătrâna capricioasă, o lovește, o ciupește, o jignește, urlă, zbiară, înjură, nu o lasă să doarmă noaptea, aducând-o în pragul unei crize de slăbiciune și tensiune ridicată.

Prin lumea asta peștriță (mai mult gri) mai există însă și chipuri zâmbitoare (Angela – fiica Augustei, Giorgia – prietena Lolei, ș.a.), oameni buni care privesc realitatea prin ochii larg deschiși.

Povestirea are un happy-end, Lola scapă de calvarul Italiei (mai bine zis de Augusta), prin reîntoarcerea prietenei sale la locul de muncă, ea ajunge acasă la familie, dar rana experienței trăite rămâne vie în sufletul său. Destine aflate la răscruce de drumuri, oameni aflați pe calea străinătății în căutarea unei mai bune stări materiale, sunt personajele („Personajele acestei cărți chiar au trăit toate acestea”) aflate în această povestire ce poartă în ea tristețea a generații de femei (unele și-au pierdut familiile, au lăsat acasă copiii cu soții sau buncii, etc.), drame ale existenței umane de după anul 1989.

Limbajul simplu, firesc, presărat cu vorbe înțelepte („De-ar ști omul ce-ar păți... Crezi, oare, că s-ar păzi?”) încununează o proză de calitate, purtând semnătura prozatoarei Tudosia Lazăr care promite și alte scrieri bazate pe experiențe trăite și filtrate prin sita sufletului său.

Viața este un dar neprețuit, iar în viață nimic nu este întâmplător. Deloc întâmplătoare și scrierile sale epice, din „marea carte a vieții...” care propune continuarea în pagini presărate cu suflet.

Eminescu către Iacob Negruzzi, redactorul revistei Convorbiri literare

[lui Iacob Negruzzi, în 17 iun. 1870, din Viena, la 20 de ani]

Viena, în 17/6 870 st.n.

„Scumpe Domnule Redactor,

Alles in Deutschland hat sich in Prosa und Versen verschlimmert Ach, und hinter uns liegt weit schon die goldene Zeit!

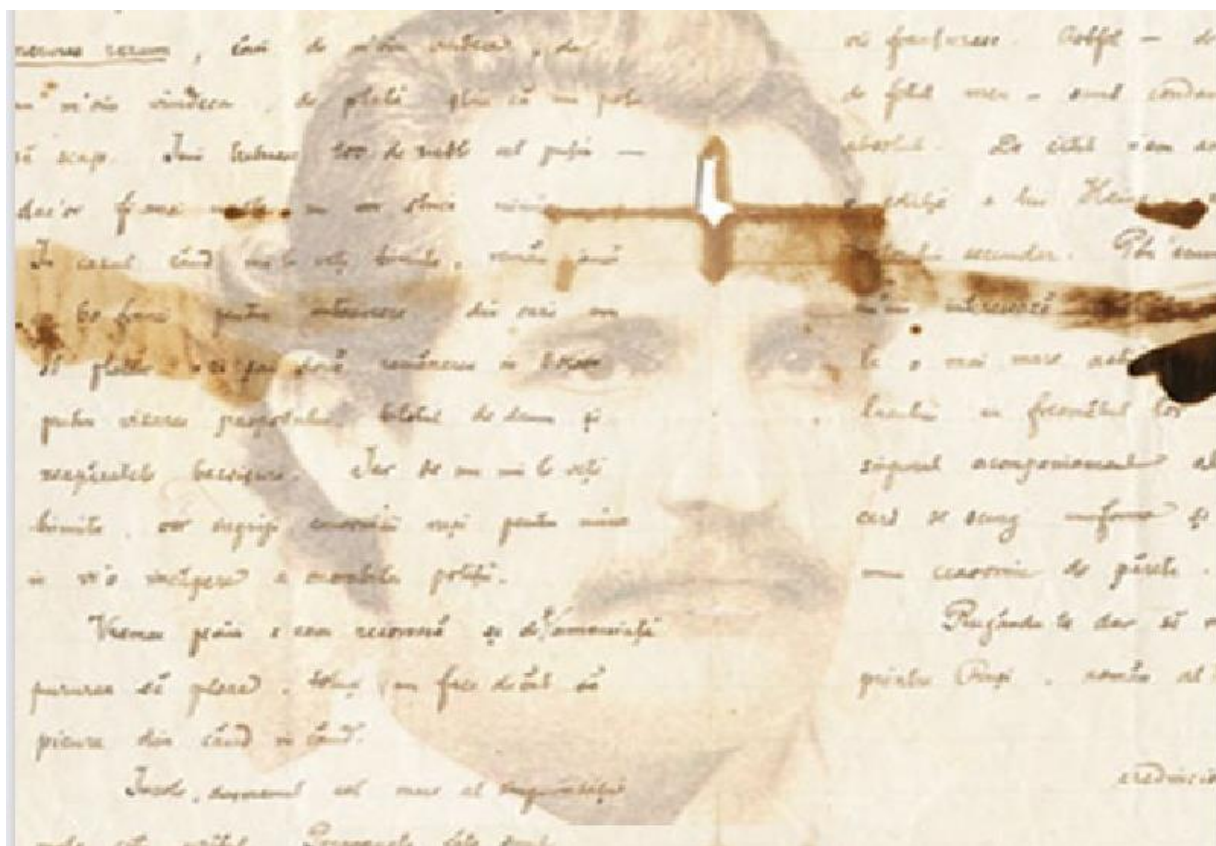
Într-adevăr așa-și începe Schiller Ieremiada, numai că el făcea un compliment trecutului, pe când, aplicat la noi românii, mi se pare a fi un adevăr. Dacă în Epigonii veți vedea laude pentru poeți ca Bolliac, Mureșanor Eliade, acelea nu sunt pentru meritul intern a lucrărilor lor, ci numa pentru că într-adevăr te mișcă acea naivitate sinceră, neconștiută, cu care lucrau ei. Noi cești mai noi cunoaștem starea noastră, suntem trezi de suflarea secolului — și de-aceea aveam atâta cauză de-a ne descuraja. Nimic — decât culmile strălucite, nimic — decât conștiința sigură că nu le vom ajunge niciodată. Și să nu fim sceptici? Atâta lucru, cele mai multe puteri sfărâmându-se în van, în lupte sterile, cele puține — descurajate, ameițite de strigătul gunoiului ce înoată asupra apei. Îmi place să citesc printre șire. Deși dm. cercați a râde în Copii, totuși adesea văd descurajarea internă, convicțiunea amară că nu veți putea ajunge la ceva cu ele — căci e o generațiune aceea cu care vă luptați.

Între corespondențele redacțiunei am văzut un răspuns către V. Dem. Dacă e Vasile Dimitrescu acela căruia i-ați răspuns, aș avea a vă aduce aminte că o respingere prea aspră îl poate face să se îndoiască de sine însuși și că poate e rar un om care să se descurajeze mai lesne ca Dimitrescu. Altfel veți fi băgat de seamă cumcă are mult talent, deși fantazia îneacă reflecțiunea. Numai, drept vorbind, mama imaginilor — fantazia — mie-mi pare a fi o condițiune esențială a poeziei, pe când reflecțiunea nu e decât scheletul, care-n opere de arte nici nu se vede; deși palidele figuri ale unor trageđiani își arată mai mult oasele și dinții decât formele frumoase. La unii predomină una, la alții alta; unirea amândorora e perfecțiunea, purtătorul ei — geniul. Dimitrescu nu e un geniu, deși e poet. Poate că mi-o veți ține de rău că v-am făcut observațiunea aceasta, dar am cumpănit respectul ce vi-l datorez cu iubirea ce-o am pentru descurajatul meu amic. Dacă e rău ca să predominie iubirea îmi retrag cuvîntul și vă rog a crede că n-am spus nimica. Poate că Epigonii să fie rău scrisă. Ideea fundamentală e comparațiunea dintre lucrarea încrezută și naivă a predecesorilor noștri și lucrarea noastră, trezită dar rece. Prin operele lyricilor români tineri se manifestă acel aer bolnav, deși dulce, pe care germanii o numesc Weltschmerz. Așa Nicoleanu, așa Schelitti, așa

Matilda Cugler — e oarecum conștiința adevărului trist și sceptic, învins de cătră colorile și formele frumoase, e ruptura între lumea bulgărilor și lumea ideii. Predecesorii noștri credeau în ceea ce scriau, cum Shakespeare credea în fantasmalele sale; îndată însă cu conștiința, vine [gândul] că imaginile nu sunt decât un joc; atuncea, după părerea mea, se naște neîncrederea sceptică în propriile sale creațiuni. Comparațiunea din poezia mea cade în defavorul generațiunei noi, și — cred cu drept. Încă una. Mi se pare că strofa a treia nu se prea potrivește cu întregul. Se poate cum că numai mi se pare; se poate cum că și multe altele mi s-or fi părând bune și-or fi rele; în fine — ceea ce nu se va potrivi puteți șterge în bună voie. În caz de-a șterge strofa a treia, apoi veți fi bun de-a corege într-a patra vorba zidea în zidind: „Eliad' zidind ...”. Omitând strofa a treia, ar suna mai bine coresp. astfel. Vă rog de indulgență pentru timpul cât vi-l răpesc cu citirea epistolei mele și, încredințându-vă despre deosebita stimă ce vă păstrez, rămănu al d-voastră

M. Eminescu

N.B. În caz de-a-mi răspunde în corespondința redacțiunei, veți binevoi a o face fără loc și nume sub cifra : YZ.

Jenița Naidin - „Crâmpie de Viață”
Convorbiri cu Menuț Maximinian, Editura Napoca-Star, Cluj, 2021

Melania Cuc

Jenița Naidin și-a câștigat un loc meritoriu în peisajul cultural bistrițean contemporan, prin cărțile sale, dar mai ales a atins notorietatea în publicistica locală, fiind un promotor editorial real, voce proaspătă și imparțială în prezentarea unor noi titluri de carte, dar și a autorilor, pe care i-a ales după afinități și calități mai mult sau mai puțin personale.

Autoarea a mai multor volume cu atingeri înspre sfera spirituală, cărți motivaționale în esență, dar care au aceeași coloană vertebrală: Credința, Jenița Naidin s-a angajat, prin scris, și în teme de arheologie-literară, astfel că a dat tiparului o lucrare minuțioasă, documentată la fața locului, și care explică perioada în care Lucian Blaga a locuit în casa sa de la Bistrița, o carte de istorie literară clară și care a fost bine primită de cititori, dar și de critica literară. De curând, Jenița Naidin a răspuns întrebărilor gazetarului și scriitorului Menuț Maximinian, într-un soi de spovedanie”, de sinceritate frustă, iar răspunsurile sale, așezate în capitole distincte, au stat la baza cărții la care facem azi și aici referire.

„Crâmpie de Viață” nu are nimic mirobolant, nu are nici temă și nici detalii care să șocheze cititorul. Este o carte așezată pe un fir-de-viață de Om care, mergând cu valul destinic, și-a sacrificat

Jenița Naidin

*Crâmpie
de Viață*

visele de tinerețe, dorințele și potențialul intelectual, pentru a împlini rostul cel de toate zilele: împlinirea familiei, câștigarea unui trai decent. La schimb, va reuși să-și schimbe destinul după jumătatea vieții.

De la specialistul în probleme de drept constituțional, de la omul rațional și dedicat sârbnic muncii într-un birou cu maldăre de dosare, până la scriitorul delicat, aplecat cu toată ființa sa asupra întrebării: Ce este sufletul?, a fost un drum golgotic lung dar fără de care Jenița Naidin nu ar fi parcurs acel catharsis personal care a desăvârșit-o ca om

religios și ca scriitoare ce se hrănește ideatic cu spaimile, cu durerile și lacrimile sale. Toate au fost și sunt asumate doar pentru a împlini porunca divină, a urma Calea.

Mai întâi a fost Cititoare, asiduă și rafinată, Jenița a atins prin lectură acel stadiu al devenirii sale, iar azi știe cum, își permite să aleagă lectura cea care înalță și vindecă sufletul omului. Alege „grâul de neghină”.

Într-un puzzle bine ordonat, în paginile cărții de față, Jenița Naidin urcă pe firul vieții dinspre naștere, copilărie, tinerețe... Drumul spre maturitate, într-o metropolă haotică aproape, se face într-o etapă cronologică înțesată cu obișnuitele probleme ale umanității. Autoarea cărții

alege și își sacrifică Visul pentru mai binele familiei sale. Neîmplinirea spirituală își pune amprenta pe sufletul său și urmează boala, durerea ca o ispășire ce va culmina cu Vindecarea. Dar, până acolo este un drum lung și plin de capcane, de pericole reale și imaginare.

În carte, Jenița Naidin răspunde la întrebările puse de Menuț Maximinian, sincer, fără să stea pe gânduri, face mărturisiri ca într-o curgere de evenimente care nu mai țin de propria-i persoană, parcă dorește să se debaraseze, să uite o seamă de etape din parcursul vieții...Parcă.

Pentru că, Jenița Naidin nu trișează, ea își asumă greșelile și încearcă pe cât este posibil omeneste, să le convertească în fapte de Bine.

Cu citate multe și consistente, cele mai multe preluate din doxologia ortodocșă, dar și din filosofii lumii, celebri, autoarea ilustrează lumea sa lăuntrică, acea latură către care tinde sufletul cel conștient de prezența, energia, divină.

Nimic fără Dumnezeu! Aceasta ar fi deviza cărții la care facem referință iar autoarea sa, Jenița Naidin, este un exemplu de om contemporan care a reușit să atingă acel echilbru dintre tumultul vieții profane și taina mereu vindecătoare a Dumnezeirii.

În linii mari, cartea este o biografie aproape comună generațiilor anilor 50 din veacul trecut, doar că „eroina” noastră are conștiința existenței sale ca o stea polară, are un Vis către care tinde, deși știe că bucuria de-al împlini ține de sacrificiu, de trecerea prin labirintul pragmatic al unui timp și al unui destin profesional implacabil, dar care, cu arme precum lacrima și rugăciunea, cărțile și

42

singurătatea, acest destin va fi schimbat după o matrice a sufletului.

Copil de la țară fiind și eu, m-am regăsit în multe dintre „fișele” acestei povești de viață. Am făcut conexiuni imaginare cu autoarea și am înțeles zbuciumul ei, boala, suferința, sacrificiul de mamă, și mai ales arderea continuă a aripilor unui vis care părea să se tot îndepărteze, nu să se apropie. Literatura.

Meritul lui Menuț Maximinian în acest dialog editorial, este acela de-a ști să extragă, prin întrebări potrivite, esența. El nu intervine când fluxul „poveștii” ține cititorul cu sufletul la gură, el doar pune accente pe etapele cronologice, secționând acolo unde firul narativ tinde să se deslănzeze, și provoacă aducerea în primplan a unor amintiri ce se constituie în cărămizile templului din care, Jenița Naidin oficiază cu smerenie (cuvântul îi aparține) dar și cu un curaj care certifică scriitorul autentic, cel care nu se teme să facă publică o parte din lumea și sufletul lui, dacă acea „poveste” poate face un bine, poate fi un exemplu pentru alții care trec prin furcile caudine ale prezentului.

Credința nestrămutată și relația cu sine, acea comuniune dintre Eul muritor și Dumnezeu cel veșnic, sunt etalonul convingerilor autoarei, sunt parametrii personali în care se situează azi, și de unde privește lumea cu blândețe și înțelegere.

Cartea de față este o Biblie personală a Jeniței Naidin, iar pentru Menuț Maximinian, cartea constituie un „rechizitoriu” jurnalistic reușit dar care nu judecă, doar o așează pe Jenița Naidin acolo unde îi este locul, printre oamenii buni și inteligenți ai locului.

Atât de fragedă...

Atât de fragedă, te-asameni
Cu floarea albă de cireș,
Și ca un înger dintre oameni
În calea vieții mele ieși.

Abia atingi covorul moale,
Mătasa sună sub picior,
Și de la creștet pân-în poale
Plutești ca visul de ușor.

Din încrețirea lungii rochii
Răsai ca marmura în loc -
S-atârnă sufletu-mi de ochii
Cei plini de lacrimi și noroc.

O, vis ferice de iubire,
Mireasă blândă din povești,
Nu mai zâmbi! A ta zâmbire
Mi-arată cât de dulce ești,

Cât poți cu-a farmecului noapte
Să-ntuneci ochii mei pe veci,
Cu-a gurii tale calde șoapte,
Cu-mbrățișări de brațe reci.

Deodată trece-o cugetare,
Un vâl pe ochii tăi fierbinți:
E-ntunecoasa renunțare,
E umbra dulcilor dorinți.

Te duci, ș-am înțeles prea bine
Să nu mă țin de pasul tău,
Pierdută vecinic pentru mine,
Mireasa sufletului meu!

Că te-am zărit e a mea vină
Și vecinic n-o să mi-o mai iert,
Păși-va visul de lumină
Tinzându-mi dreapta în deșert.

Ș-i să-mi răasai ca o icoană
A pururi verginei Marii,
Pe fruntea ta purtând coroană -
Unde te duci? Când o să vii?

Mihai Eminescu

(n. 15 ianuarie 1850, Botoșani - d. 15 iunie 1889, București)
poet, prozator și jurnalist român
cea mai importantă voce poetică din literatura română

Vasile Muste

30 noaptea

a fost noaptea mea frumoasă
cea mai frumoasă cea mai nebună
mă bântuie noaptea aceea
n-am simțit atâta plăcere niciodată nu pot
scăpa de fantoma ei
ești dominatorul eu doar m-am răzvrătit
ți-am spus să nu te temi
de iubirea pe care-ți-o port
numai tu o poți distruge
cu tentativele tale excesive de dominație
și frică obsedantă de dependență

viața provizorie

eu am venit cu iubirea în brațe de tot
dusă până la marginea lumii cu
ochii mirați de întâmplarea minunii
sufletul ghemuit să-mi încapă în tine
cu inima să nu facă umbră inimii tale
apoi am înțeles că nu aveai nevoie
de mine decât provizoriu
și între noi ai instalat provizoria pace
provizoria sinceritate provizoria iubire
viața provizorie și până am înțeles ce

trebuie să trăiesc
eram deja îngropat până la genunchi în
pământ provizori
și nu m-ai lăsat doamne să mor

înapoi în lumea ta

m-am dat singur suferinței și morții prea bine
acolo e locul unde îi pot învinge pe zei
acolo te voi regăsi într-o zi și pe tine
și zeii îi voi îndupleca să te pot trimite
înapoi în lumea iubită a ochilor tăi
acolo unde aș fi vrut și eu să trăiesc
să fiu pentru tine mai mult decât un pumn
înlăcrimat de pământ fără flori și fără iubire

fi-voi umbra

soarele când asfințește se duce la sfinți
spunea bătrânul acela ieșit dintre neamuri dar
cu noi
bătrânul ce trecea mereu pe dinafara lumii
și mângâia florile cu ochii închiși
cu pleoapele celor visați mai demult
cu noi fără îngeri fără sfinți ce va fi să se-
ntâmpne bătrânul a plecat fără să mai privească
în urmă dar noi când va fi să plecăm nu vom
mai avea sub picioarele însângerate stelele
noastre
nici drum nici cărare demult nu mai sunt
fi-ți-voi fi umbra care te va duce în brațe

eu n-am să mor de inimă

sunt cu tine lângă tine în pretutindenea ta
cu sângele tău s-au hrănit inimile noastre
una pe alta nu i-am îngăduit minții să trimită
mesaje
nici săgeți otrăvite au stat mereu luminându-se
apărându-se pentru iubirea pe care ți-am
purta-o eu nu voi muri de inimă niciodată
iar de va fi să fie de inima ta

Radu Ivan**MIRUIRE**

Ne miruiesc pe frunte, din cer, colinde reci,
Iar crucile se-îndeasă pe dealuri și pe drum,
Ne îmbrăcăm cu iarba trecutelor poteci
Pe care le străbatem în viață, ca un fum.

O cruce toți o ducem în viață, fiecare,
Păcate, firi, destine, iubiri sau mici nevoi,
Urcăm Golgota lumii cu multă disperare,
Mușcând în dinți țărâna, ne ducem chiar și noi.

De prin poeme triste va lăcrima oglinda
A celui ce citește, sau când ne vor vedea
Tăcutele cuvinte, Înmirosându-și tinda,
Vor plânge-n priveghere pentru un el sau ea.

Coloane de suspine ne stau în gât, rănite,
Pentru acei ce pleacă la stele prea curând,
Orbecăind în noapte prin clipe infinite,
Ce ne rămân de-a pururi în inimă și gând.

SCRISOARE CĂTRE MARIA

Eu sunt plecat, iubito, călător,
Să caut rimă și la alte nume,
Însă, de tine, prea pribeag prin lume,
Prea dulcea mea, Maria-mi este dor.

Din câte-un pat înmiresmat ușor
Și-îmbălsămat de sprayuri mult prea fine,
Plec călător spre altul, dar, de tine,
Prea buna mea, Maria-mi este dor.

Femeile frumoase mă mai vor
Și mă vor vrea mere, însă de tine,
Încorsetat de-atât de multe vine,
Prea simpla mea, Maria-mi este dor.

Și te mai rog, scriindu-ți despre mine,
Să mă salvezi de-atât-de-amar de bine!

TIMPUL

Ne-adie vântul aducând o boare
Cu tari esențe ce miros a crin,
Ne-întinde mâna, astăzi, ca sub soare,
Să închinăm o cupă cu pelin.

Ne-atinge gândul ca un fapt de ziuă,
De-îndurerarea frunzelor din plop,
De cerul rupt al roților de piuă
Și de cădelnițarea unor popi.

Ne-alină vârsta ca o taină mare,
Ce potrivește clipele în noi,
Bat clopote trăgând a disperare,
Că nu mai știu să vină înapoi.

Ne-împingem la icoane fără teamă,
Ne batem între noi pe niciun leu,
În lumea-aceasta ca o hologramă
Suntem bătuți de bunul Dumnezeu!

Menuț Maximinian**Cruci plutitoare**

Văd rugăciunile preotului,
Strecurându-se, prin ferestre,
Spre lumina Cerului.

Pe banca de lemn,
Stăm de vorbă la umbra nukului,
Doi prieteni, eu și bătrânul tată.

Numărăm fușteii vieții,
De la scara cu gândurile mele
Ce se rezeamă de fruntea norilor.

Mă descalț la poarta vieții.
Bat cu mâinile în fierul rece.
Aștept iertarea timpului.

Cruci plutitoare, din pământ iertător,
Morminte călătoare, din cer strălucitor,
Inimi împietrite,
Din trup muritor.

Rădăcini în cer

O apă cât universul
Peste gândurile mele.
Inima e prinsă
În sertarul de sus.
Nici vântul nu mai bate
Prin patria mea.

Acolo, sub stânca roșie,
Stă sângele strămoșilor.
Rana de pe cuțit
Doinește...

Păsări își caută cuibul
În pământul mamă.
Ramurile copacilor cresc în jos,
Rădăcinile prind viață spre cer.

Ruga

Am plâns
La stâlpul în formă de Cruce
Până sârmele i-au ruginit.

Când timpul s-a oprit,
Spaima a ticăit în locul lui.
M-am rugat din nou.

Când lumea a încetat să vorbească,
Devenind piatră de râu,
Din nou m-am rugat.

Ruga a încolțit.

Nu ne mai spunem nimic

Ne-am întâlnit pe puntea lacului.
Mi-ai dat apă și un struț de cireșe...
Acum, nu ne mai spunem nimic.

Ne-am întâlnit pe plaja tăcută.
Ne-am întins numele în roiul nisipului...
Acum, nu ne mai spunem nimic.

Ne-am întâlnit în sărut.
Mâna ta era prelungirea mâinii mele..
Acum, nu ne mai spunem nimic.

Ne-am întâlnit în amăruiala florilor.
Sub ochiul farului; și se legăna trupul...
Acum, nu ne mai spunem nimic.

Olimpiu Nușfelean

47

Mamele poezilor

Ce fac oare mamele poezilor
urcate la cer
pe o scară de versuri frînte?
Organizează cenecluri?
Citesc din versul fiilor lor
pentru îngeri?
Se mîhnesc și ele cînd
vreun critic literar
îi vorbesc, aici, pe pămînt,
de rău?

În seara cronicii implacabile,
cînd poezii mai caută în înfricoșarea nopții
cuvîntul adevărat!...
Printre florile Raiului,
ele oare cum calcă
în clipa cînd lumea
stă să se surpe
dintr-un vers neizbutit?

Trăind, cu inima citită direct
de Domnul, toate căutările istovitoare
ale fiilor –
gata să se frîngă, încă odată,
acolo, sus,
pentru o carte necită.ă.
Cu ce își umplu eternitatea,

ele, care, într-o clipită
văd pînă departe

în inima celui ocrotit cîndva
în leagănul versului lor?

Le lasă oare Cel prea Înalt
să-și arunce privirile
peste filele de care se lipește mereu
noroiul zilelor fără de rost?

Oare zîmbesc
cînd muza vreunui poet
uită să-i calce cămașa celui ales?

Se roagă Celui de Sus
să mai înflorească o dată cireșii,
să mai treacă peste păduri
iarăși și iarăși mieii zăpezii,
să mai scape din cer un tril de ciocîrlie
pînă se prinde în plasa de păianjen a versului
o rimă îndelung așteptată.

Multe metanii fac ele
după ce deschid, pe ascuns,
o fereastră neluată în seamă,
prin care să cadă, subțire,
o rază de nimeni văzută...
să cadă...
peste fila trudită-ndelung
de fiul lor, pentru care
n-au apucat să taie vițelul cel gras.

Preotese în marile biblioteci ale eternității –
invidiate de regine în floare
cărora aici, pe pămînt,
li se dau noi coroane.

Ele – care au plecat la cer
cu ultima poezie nescrisă
și pe care nimeni, nicicînd,
n-o s-o mai scrie...

Ion Radu Zăgreanu

48

Copilărie

Mă jucam cu tine toată ziua.
Seara, obosiți
ne adunam pe lângă bunici.
Ei, veseli, ne tăiau câte o felie
din porția obișnuită de povești.
Dimineața te duceam la școală,
te așezam cu mine în bancă,
primeai cele mai bune note
la materia ta preferată - jocurile.
Aveai emoții când eram ascultat.
Tot ce ni se întâmpla
consemnai în jurnalul nostru
întins pe scoarța bătrânei răchite.
Eu puneam doar data
la subsuoara unei ramuri mai tinere.
Apoi, când granițele
timpului meu s-au deschis,
ai plecat.
Din când în când
primesc de la tine vești
și asigurarea
că vom fi din nou colegi,
în banca amintirilor.

În noul poem

În noul poem,
cântecul cocoșului.
Printre cuvinte.

Ploi de martie

Ploi de martie.
Din lacrimile iernii,
iar primăvara.

Flori de acăț

Flori, flori de acăț.
Miros de nemurire
curgând pe dealuri.

„Au înnebunit salcâmi”

Flori, flori de acăț.
Imagini olfactive
pentru alt poem.

Aer pentru zei

Pomii în floare.
Primăvara fabrică
aer pentru zei.

Asfințit de mai

Asfințit de mai.
Iar îngânarea serii
cu verdele crud.

Veronica Știr***cumva în secret***

copil ca firul de iarbă
de colo colo cutreieră
pe urmele luminii
înțelegând că depărtarea

transferă greutate lumii
că melancolia
zugrăvește

în aburii depărtării

chipul iubitei
și astfel tenul ei
mascând
zâmbetul ca o tristețe
de căprioară înainte de a fi
sfâșiata de caninii lupului
mă privește
mizând pe slăbiciune cum
un bătrân sperând că înțelepciunea
este afrodisiacul start
pentru un orgasm cosmic
și un nou început al lumii

barba ca semn al bătrâneții,
părul alb așteaptă vocea de guru

și curgerea aluvionară
a înțelesurilor

pe tărâmul ce izvorăște
din mintea tensionată
și se varsă în marele râu
ce se oprește murind.

Paloarea

îmbracă existența lui
ca o platoșă cerească

entuziasmul ei pierdut
se scurge-rășină
el, precum sângele pinului
intrat în vegetație
și nu se va naște
copilul lor, ci le va da
seacă speranță.

ei vor cădea paralel
ca două frunze îmbrățișate
în tristețe
și el se va vedea
ca la începutul
verde
ea se va coborî în cenușă
totul cuprins în fire de lumini

de caleidoscopice umbre
în cuburi rotund-paradoxale
ce împrăstie toate culorile
ca un sânge al nebuniei
statuie din minte și ceară
viețile voastre-doi împreună
cantilenă și plans

Violeta Andrei**Târziu**

Suie Luna peste vârfuri troienind cărări alpine,
Sprintenă ca o mireasă-nveșmântată-n voaluri fine...
Ninge-o liniște albastră, ninge-o liniște deplină,
Toate dorm... doar noaptea-și plimbă, tainic, neagra
pelerină.

Lacrimi grele de-ntuneric se preling fără-ncetare,
Blânde șoaapte de luceferi rătăcesc la întâmplare...
Cu alai, flămânde umbre dau năvală prin unghere
Și-n clepsidra ce suspină se înghesuie-n tăcere.

E târziu... iar dinspre mâine bate-un clopot a
chemare,
Când mijesc, timid, deasupra, tremurânde felinare.
Cuibărită-n poala vremii, văd cum curge-n valuri
ceața
Și aștept cu nerăbdare să răsară dimineața.

Între ieri și mâine...

Ziua își sfârșește drumul într-o margine de zare,
Aninând pe boltă-amurgul în culori fermecătoare...
S-a golit de tot clepsidra și oftează-a rugăciune,
Când se-aprind pe cer altare, tainic, dinspre soare-
apune

Și ascult în mine naiul cum doinește a-nserare,
Fluturi mari, cu-albastre aripi, prind în jurul meu să
zboare...

Umbre negre-nghit tăcerea, ora-mi pare prea grăbită,
Se ascunde-n palma nopții, ca o pasăre rănită.
Vin luceferi să-mi aprindă, la fereastră, felinare,
Dar le iese-n cale Luna, pasul vremii să măsoare...
Ninge-o liniște pe tâmpla-mi cufundată-n reverie,
Cu petale de-ntuneric, preschimbate-n poezie.

Flămând de nemurire

Trecut-au anii, au trecut
Cum trec în zbor cocorii...
Și-ascult în mine-un freamăt mut,
Foșnind a dor, un dor durut,
Ca vaietul viorii.
Atâtea toamne s-au tot dus,
S-au dus spre veșnicie...
Aleargă vremea spre apus
Și-alerg și eu, alerg supus,
C-așa mi-e dat să fie...

Rămas-au clipe, au rămas
Dorințe ne-mplinite...
Mai trece-o zi, mai fac un pas,
Un pas spre cel din urmă ceas
Al inimii trudite.

Din cupa timpului hain,
Turnat fără oprire,
Mai sorb, mai sorb încă puțin,
Un strop de viață cristalin,
Flămând de nemurire.

SElena Cristina Stoica**Vorbe goale**

E vremea strânsului de vorbe goale,
A ochilor din umbră ce-n pândă te împung,
Când câinii stau la pândă după blocuri
Și păsările dau din aripi spumegând.
Pe umeri pietre ascuțite mai apasă,
Înfipse-adânc de oameni vârcolaci
Ce-și poartă trena la paradă ca păunii,
Uitând de noi, dar neuitând de ei, niște gândaci.
De ești Manole vinovat de toate,
De ai zidit-o tu pe Ana în perete,
Veni-va ziua mersului pe ziduri,
Pe cioburi de lumină și portrete.

De-ai ști

De-ai ști, tu, cum țipă- n mine
Păsări, necuvântătoare,
Cum se zbat într-o aripă
În neputința de a fi,
Rătăcite și-nsetate,
Într-o lume ne-nțeleasă,

Cum se-agaț- avid de funii
Printre suflete pustii?
De-ai ști, tu, cum bate vântul
Peste buzele crăpate,
Cum aleargă ca un vultur
Printre cercuri fumurii,

Poposind pe câte-o stâncă
Într-un nou avânt sălbatic,
Și se pierde-adânc în noapte
Printre turlle argintii?
De-ai ști, tu, ce vină poartă
Cel ce mintea rătăcește,
Cum iubirea și-o zidește
În adâncul inimii,
Între crestele alpine
Cu o pană-ntr-o aripă,
Dirijează și descântă
Glasurile de copii?
De-ai ști tu cum țipă- n mine
Păsări, necuvântătoare
De-ai ști! De- ai ști!

Iertare și iubire!

Cu tine îmi fac iertările toate,
Cu cei ce au fost
Și încă mai sunt
Pierduți printre neguri,
Greșeli și păcate
În timpuri mai vechi
Și de împrumut.
Războiul din mine
Și luptele toate
Le -aștern pe -o hârtie
Și-o arunc la gunoi,
Eu nu asmut câinii
Ce-și trădează stăpânii
Nu mă leg la cap
Nu mă-mbăt cu noroi.
Doar ochii mai sparg
Oglinzile toate
Când luna împarte
O noapte la doi
Când răul e bine
Și binele-i ceasul
Ce curăță timpul
cu ani inapoi.

Loredana Zeller

52

Verbozități

Mocnește-n mine teama peregrinării echivoce...
Cu solzi de piatră... în adânc zidiți...
Mă simt în sufletul cel verde fără voce
Și mă separ edenice, visceral, de cei pierduți.

Cu tot ce simt, căci totul mi-e simțire
În lumea mea... e-o alternanță crudă
De verde copt, de treabă, și verde cu iubire
Și-l simt prin porii dintr-o venă udă.

E mare-nvălmășeala printre vieți
Și ziduri mari de vise pun piedică durerii...
Au mai trecut și trec destule dimineți,
Coșmaruri și iluzii, contrastele uitării.

Și crește-n mine teama de apus și răsărit,
De verde din păduri și verdele din iarbă...
Dar solzi de piatră-n rădăcină mi-au zidit
Din verde copt, iubire și verdele de treabă.

Poveste

Îți povesteam de dragoste...
Fluturi albi și plictisiți de așteptare
Strigau disperați din aburii sufletului meu.
Dar nu-nțelegeai...nici măcar ochii, străinii,
Strălucind de iubire și dor de larve
A fluturilor mei, neînțeleșii, așteptând
Să respire un „love story” puțin răsuflat...
Tu, îmi povesteai de neaua care va veni
Îgnorând existența fluturilor rămași în urmă
Care căutau în lume un loc doar pentru ei,

Pentru a rămâne în istoria unui popor nevăzut...
Și-ntindeam palmele îndepărtându-i de tine...

Dor de Crăciun

Crăciunul meu...închipuit mereu cu tine...
O inimă pe jumătate ruptă și cârpită-n mine
Și un potir în care lacrimi mi-adunam...
Să ți le dăruiesc dacă în rai ne întâlneam...

Aveam enorm de multe drumuri în comun...
Ne dăruiam mereu din suflete, ca pomul bun
Cu roade alintate să crească lin pe ram
Ne săturam...și împreună cu ele renășteam...

Un vals iubirea ne era...și dragostea zalog...
Dar muzica s-a terminat...iar eu mă rog
Neîmpăcată-n timp, și simt că știi...
Te-am așteptat...știind că n-o să vii...

Aveam iubirea... totul cu tine în comun...
Și liniștea, și rodul, și seara de Crăciun
În sufletu-mi golit ca pomul...tot în locul
În care a rodit și și-a pierdut norocul...

Nu sunt înfrântă...

Nu sunt înfrântă...
Pierdut-am doar un vis
Furat în brațe pe furiș
De întunericul perfid...
Am veșnicia-n lutul
Creat în apogeul iernii...
Nu sunt înfrântă...
Mă-mpinge iarăși setea
Din ramuri ca să ies,
Iar degete subțiri
Ca muguri rasăriți
Fac să danseze penelul
Învadator al albului din coli
Fără scăpare...
Nu sunt înfrântă...
Am învins...

Doina Guriță

53

Semănătorului de stele

Pe margini de nuferi,
Din lacuri albastre,
Se plimbă luceferi.
În codrul de-aramă,
Spre noaptea-lumină,
Suspină o mamă.
Își leagăna visul
Pe brațe de doruri
Rugând necuprinsul:
„Cum oare cuprinde
Văzduhul, când trece,
O stea ce se-ascunde?”
„Privește în sus
Acel care crede:
E-o stea ce-a apus?
Va trece prin ceruri,
O mie de ani,
De lumină și vremuri”.
.....
Mama se-nchină
Și-ascunde în suflet
Un bob de lumină.

Eminescu e comoara copilei ce am fost

Eminescu e comoara inimii copilei ce am fost
Când mă lua de mână și mă urca spre stele
Prin versuri adâncite-n infinit și-n veșnic
post
Spre a vedea că totu-i deplin și dincolo de
ele.
Mă răzimam cu creștetul pe glosa-i unică și

gravă
Și-l ascultam de dincolo de ger și gheață
Că trebuie să ne grăbim, fără zăbavă
Să ne iubim, să ne dăm, unii altora, viață.
Eminescu a fost și rămâne al neamului meu
Al nostru, al vostru... al lumii întregi
Ca un profet care l-a cunoscut pe Dumnezeu
Strigând către lume: tu trebuie să crezi

Ce-mi pasă mie?

Ce-mi pasă mie, pe aripe zburând,
Când totu-i poezie, viață și pământ?
Să caut pete-n aștri și câmpuri de mătase,
Acolo unde-s albe doar ale mele oase?
Nu-mi șade visul în stropi de amăgire
Și nici speranța-n norii dintru a ta privire.
Mă mulțumește palma ce-o am amestecată
Cu vinul din cea cupă de vis, neterminată.
Mai am o floare-n piept și un strop de dor purtat,
Un bob de sânge-n gându-mi, de nimeni sărutat.
Dar vreau să zbori cu mine, în azuriu abis,
Să mă înalț spre câmpuri de verde paradis.

Noapte de iarnă

Broboane de apă, prin geruri trecute,
Coboară din ceruri, pe sfori nevăzute.
Se-aștern, stea cu stea, pe doruri tăcute.
Totul e vis, neuitările-s mute.
Se leagăna vifori pe braț de troiene,
Și stele coboară în pustiu de poiene.
Tu mă veghezi în apus de poeme.
Gândul mi-e mut, visul meu geme.
Lepădându-mi durerea prin naive unghere,
Culeg amintiri din străfunduri stinghere.
În noaptea de iarnă și de priveghere,
Ruga e urlet, crucea îmi este tăcere.

Laura C. Munteanu**Potirul**

venind din adânc
urcă grăbindu-mi pulsul
vinul amestecat cu miere
din Potirul
când negru
când alb
al mediocrei mele existențe
mereu pe marginea credinței
unde să mă așez Doamne
când se va goli Potirul?
pe care margine să mă întind
să nu-Ți trezesc îngerii?

Pasăre-cenușă, tăcerea

tăcerea se-nalță deasupra clopotelor
sfîndînd cuvinte și necuvinte
așteptându-și rîndul la judecată

mai transparentă decât argumentul
iluzia se-nalță semeață deasupra tăcerii
deasupra iluziei cântă pasărea cu aripi cenușă
trezind orgoliul

luna așteaptă cuminte sub nor
un deznodământ
care nu va veni niciodată

între timp tăcerea își pune palton
iarna e lungă...

Lut

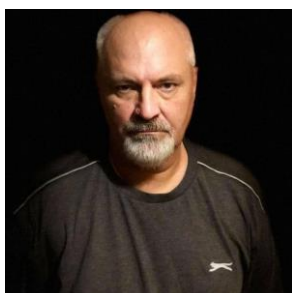
inima mea tremura subtil
încă înainte de existența ei
lutul curgea printre degetele olarului
dătător de puls
el știa exact
câtă apă și cât lut
trebuia pentru a face
această biată inimă
să poată îndura
tot ce va avea de simțit

Doar zborul

Se-ntinde perdeaua
De păsări verzui
Peste pleopele
Ochilor mei orbi
Nu mai văd orizontul
Urechile nu mai aud aripi
Doar zborul rămâne
Undeva în trecut
Și tot ce contează
E zborul

Crizanteme de ceară

Înflorească-mi pe sâni
Crizanteme de ceară
Copii nu mai sunt
De alăptat
Laptele lor
Cu miere-ndulcit
Nu mai hrănește
Pruncii flămânzi
Izvorul demult a secat
Și-i iarnă și tremură
Sânii lumii afară
Înflorească-mi pe sâni
Crizanteme de ceară

Marius Ganea**Numai dus**

încă o zi în care
soarele se ridică
dintre blocuri și
visezi cu ochii

deschiși
la plajele de departe departe
și îți spui cine știe
poate că vântul bate dinspre larg
poate că este furtună
iar valurile se ridică și năvălesc pe nisip
așa cum sîngele năvălea în inimă fierbinte
nu știi și oricum nu poți decît să îți amintești
pentru că picioarele nu te mai ajută
de pescărușii care se învâteau în cercuri
țipînd
și de scoicile care ajungeau pe nisip
imperfecte
și de cît de supărat ai fost când tata ți-a spus
sunt frumoase pui mic dar sunt moarte
alge moarte și scoici și amintirile stîncilor
măcinate de valuri
cât de mult îți dorești să mai ajungi vreodată
acolo

în locul pe care îl mai visezi uneori
dar timpul trece puțin câte puțin te apropii
de mal
îmi voi cumpăra bilet numai dus îți spui
pentru că Dumnezeu a spus Eu sunt viața
iar viața este întotdeauna
numai dus

Orasul meu pustiu

visam
pe pieptul meu - o, imposibile vise - o pată
apasă
ca un sfârșit însângera

55

când pasarea nopții își deschide larg aripile
se face întuneric deplin în orașul
în care demult nu mai trăiesc oamenii
orașul pustiu deși nimeni vreodată
nu a plecat de aici
cu adevărat
din ce în ce mai des
oamenii ploii urcă pînă aproape de cer
apoi se aruncă în gol
și dispar
cum dispar în fiecare toamnă
soarele frunzele
și mai târziu păsările călătoare
când vorbesc despre ei
cei care i-au iubit
spun că erau disperați
nerăbdători să scape de viață
eu cred
că s-au săturat de pămîntul murdar
și încercau să zboare

Adevăr

Crezi că le știi pe toate,
spune băiețelul cu pantaloni scurți,
băiatul trist, visător,
copilul din vecini, pe care toți îl știu
dar nimeni nu îl vede cu adevărat

am să îți spun un secret, șoptește,
cu ochii lui hipnotici,
pentru care adevărul nu are
nici nuanțe, nici interpretări.

stelele au gust de sare, spune,
de câte ori le privesc
îmi aduc aminte de mama.

Să nu spui la nimeni
dar eu știu:
stelele au gust de sare
stelele au gustul mării
din vara aceea.

